

Upor v BTC

Sandi Bartol je več sto zborovalcev v BTC nagovoril kar z barskega stolčka.

Ta ponedeljek je Sindikat delavcev trgovine Slovenije (SDT) organiziral zbor več kot 200 trgovcev in pri njih zaposlenih delavcev v BTC na Šmartinski cesti v Ljubljani. Povabljeni so ob pol deveti uri

zvečer dobrega napolnili Pivnico Hratochwill, kjer so se pogovarjali z vodstvom SDT. Ko jih je nagovoril Sandi Bartol, so najprej zaploskali pozivu za spremembo pravilnika o obratovalnem času prodajaln, ki je BTC omogočil podaljševanje obratovalnega časa v soboto do osme ure zvečer, po novem letu pa naj bi delali tudi ob nedeljah. Ploškali so tudi pozivu tržni inšpekciji, naj pregleda zakonitost uvedbe novega obratovalnega časa.

Po kratkem premoru so trgovci in pri njih zaposleni predlagali sprejem skupnih stališč in zahtev. Najprej so odločno zavrnili, da bi po novem delali tudi ob sobotah od 17. do 20. ure, kasneje pa so se odločili, da ob sobotah ne bodo delali dlje kot do 15. ure. Po tej uri, tako so povedali lastniki nekaterih prodajaln, v BTC

Na predlog udeležencev je zbor soglasno sprejel, da bodo trgovke in trgovci v prodajalnah BTC ob sobotah delali le do 15. ure

več nič ne prodajo. Premik obratovalnega časa v soboto zvečer in v nedeljo, ob dani kupni moči, lahko omogoči le spremembo nakupovalnih navad kupcev, zaslužka trgovcev, in zanj zlasti gre, pa ne more povečati.

SDT je pri tej akciji lahko združil tako nezadovoljstvo zaposlenih kot tudi lastnikov prodajaln, najemnikov BTC. Ta ponedeljek

so bili glasnejši trgovci, saj je BTC v neposrednem odnosu s njimi. Lastniki prodajaln pa brez zadovoljnih trgov in trgovcev verjetno ne morejo računati, da bi s svojih obloženih polic prodali toliko, da bi krili najemnino BTC-ju in tudi sami kaj zaslužili.

Kot nam je povedal Sandi Bartol, se je zanimanje za vstop v Sindikat delavcev trgovine Slovenije zelo povečalo, med zainteresirane je bilo razdeljenih 150 pristopnih izjav. Že to soboto bodo verjetno trgovci na lokaciji BTC v Ljubljani organizirali svojo sindikalno organizacijo.

Sandi Bartol nam je še povedal, da je dobil nekaj listin, iz katerih je mogoče sklepati, da bo država le posegla v obratovalni čas prodajaln, zaradi katerega je bilo v zadnjih dneh veliko hudih nesporazumov.

F. K.

Bo zaradi trgovcev zmanjkalo vojakov?

Kot nam je povedal Gregor Miklič, ki je sodeloval v razpravi o podaljševanju obratovalnega časa v trgovinah (z njim se podaljšuje tudi delovni čas), so se za skrajševanje delovnega časa države odločile šele po tem, ko jim je začelo primanjkovati vojakov. Več kot so ljudje delali, več je bilo namreč invalidov. Bo tudi pri nas vojska zahtevala od ministrstva za ekonomske odnose, naj skrajša obratovalni čas prodajaln, ali pa bo naša država zaradi pomanjkanja vojakov uvedla profesionalno vojsko?

Več na straneh 4 in 5

Dušan Semolič: Država se obnaša kot v samopostrežbi

Na naše vprašanje, kako Svobodni sindikati gledajo na sprejemanje proračuna in kakšni so rezultati pogajanj o predlogu zakona o delovnih razmerjih za drugo branje, je predsednik ZSSS odgovoril:

“Za način sprejemanja in tudi obsega državnega proračuna za prihodnje leto lahko rečem le, da se država obnaša kot v samopostrežbi, saj računov ne plačuje sama, ampak jih pošilja ljudem, ki plačujejo davke. Mislim, da gre pri tem proračunu tudi za izstavljanje položnic za volilno leto, ki je pred nami.

Država je v privilegiranem položaju, saj sama določa svojo ceno in je pri tem zelo samopasna. Do tega sem zelo kritičen, saj se obnaša zelo dvolično. Ko gre za plače in socialne pravice, skuša

nekatero pravice, češ da izhajajo iz naše polpreteklosti, znižati ali celo ukiniti z izgovorom, da je to potrebno zaradi približevanja Evropski uniji, kar seveda ni res.

Zaskrbljen sem tudi zaradi zastoja na pogajanjih o predlogu zakona o delovnih razmerjih. Pri najpomembnejših zadevah, kot so štetje odmora za malico v delovni čas, regresi in drugi dodatki k plačam, ni nobenega napredka. Gre za zadeve, ki so v zakon prišle po prvem branju. Prepričan sem, da je vlada s tem popustila pred pritiski delodajalcev.

Vsaj za Svobodne sindikate lahko rečem, da se bomo tem rešitvam upirali z vsemi sredstvi sindikalnega boja.”

F. K.

Ogrožena delovna mesta v živilski industriji

Prepoved izvoza rdečega mesa v Evropsko unijo, verjetno pa tudi v druge države, bo zaposlene v slovenski mesni industriji prizadela za daljši čas. Pri tem ne bo narejena le gospodarska škoda, ogrožena bodo tudi delovna mesta. Prepoved izvoza v Evropo bo omajala zaupanje tudi pri domačih potrošnikih. Na izgubljene trge se bo mesna industrija težko vrnila.

Prepoved izvoza ni posledica nesposobnosti poslovojev klavnic in mesnopredelovalnih obratov ali nestrokovnosti veterinarjev. Vzrok je v birokratizirani in neučinkoviti upravi. Zanj je v prvi vrsti odgovorno ministrstvo za kmetijstvo z ministrom na čelu. Prav ta nesposobna uprava je s počasnostjo in nestrokovnostjo pahnila veterinarsko službo in tudi kmetijsko svetovnovalno službo v položaj, ki jima onemogoča strokovno delo.

Jovo Labanac

Nepotrebna revščina

Piše: Tomaž Kšela

Z revščino je tako kot s kozarcem, ki je do polovice napolnjen z vodo: nekateri bodo rekli, da je do polovice poln, drugi pa, da je na pol prazen. Tudi doživljanje revščine je subjektivno, zato je natančno mejo med revščino in skromnim, vendar še človeka vrednim življenjem težko določiti tako, da bi veljala za vse ljudi. Na človekovo bolj ali manj bogato in srečno življenje vpliva nešteto njegovih osebnih vrlin in slabosti ter drugih okoliščin: od zdravja, ljubezni v družini, poštenja in sposobnosti za iskreno prijateljstvo do njegove izobrazbe, zadovoljstva v poklicu in uspešnosti pri delu. Tako mnogi, ki nimajo

veliko denarja, živijo duhovno bogato in srečno, marsikdo, ki se kopa v bogastvu, pa je duhovno prazen, osamljen in nesrečen.

Ob mednarodnem dnevu boja proti revščini, ko govorimo zlasti o materialni revščini in njenih posledicah v sodobnem svetu, pa moramo poskusiti določiti njeno mejo vsaj v naših razmerah. Vendarle pa je tudi ta meja zmuzljiva. Ali je morda revnih samo 0,6 odstotka državljanov Slovenije, ki so v zadnji raziskavi slovenskega javnega mnenja sami zase dejali, da živijo v revščini, čeprav vemo, da je ljudem revščino najtežje priznati? Ali živi revno še dodaten odstotek prebivalcev, ki so v isti raziskavi dejali, da živijo v pomanjkanju osnovnih dobrin? Ali je med reveže mogoče prišteti še 2,8 odstotka ljudi, ki so dejali, da se močno omejujejo pri nakupih hrane? Kaj pa, če živi revno tudi nekaj več kot 37 odstotkov državljanov, ki so sami zase dejali, da morajo zelo skrbno gospodariti z denarjem, če hočejo konec meseca povezati z začetkom novega?

Morda pa bi veljalo pritegniti statistični metodi, po kateri živijo revno družine, ki ne dosegajo polovice povprečnega dohodka na družino v posamezni državi? Izračunano po tej metodi je v Sloveniji v letu 1996 živelo v revščini 14,9 odstotka družin, v Evropski uniji pa nekaj let prej 17 odstotkov.

Če bi imeli za revne vse, ki se s svojimi dohodki sami ne morejo normalno preživljati, potem bi bilo v Sloveniji v zadnjih letih od 30.000 do 40.000 revnih, saj jih prav toliko prejema vsaj eno od oblik socialne pomoči.

Koliko je ta čas v Sloveniji revnih – seveda materialno – in kdo živi revno in kdo ne, je zelo težko, če že ne nemogoče natančno izmeriti.

Vendar pa se da po številnih posledicah ugotoviti, da je revščina pri nas še vedno na pohodu. Številke, ki govorijo o primerih nasilja v družini, o kriminalu in še zlasti mladotniškem kriminalu, o številu alkoholikov, o zasvojenosti z drogami in o samomorih, so več kot zaskrbljujoče.

Revščina je najbolj prizadela stara industrijska središča z Mariborom na čelu, med regijami pa so najbolj na udaru pomurska, podravska in zasavska, kjer prestrukturiranje gospodarstva poteka najbolj počasi. Medtem ko je v osrednji Sloveniji bruto domači proizvod na prebivalca leta 1996 znašal preko 12.000 dolarjev, je bil v omenjenih treh regijah nižji od 8000 dolarjev. O težkih socialnih razmerah v omenjenih regijah govorijo tudi podatki o številu brezposelnih ter o številu prejemnikov denarnih dodatkov. V Mariboru in okolici je denimo že skoraj celo desetletje brezposelnih preko 30.000 delavcev, brez vsaj ene od oblik socialne pomoči pa se ne more normalno preživljati okoli 15 odstotkov prebivalcev.

Posledice revščine so torej izjemno hude, prizadele pa so vse – ene bolj, druge manj. Najhuje pa je, da revščina pri nas ni posledica ekonomske nujnosti, temveč samopašnosti in sprevržene logike novodobnih povzpeticov, ki v želji, da bi čim hitreje obogateli, ne izbirajo nobenih sredstev. Če k temu dodamo še pravni nered, strankokracijo, korupcijo, divje lastninjenje nekdanjega družbenega premoženja ter bohotenje brezumnega liberalizma, ki najvišjo vrednoto vidi v svojem žepu, najnižjo pa v delu, znanju in trudu, potem je podoba razmer, ki generirajo nepotrebno revščino pri nas, na dlani. Slovenija je gospodarsko dovolj razvita, prav tako pa ima dovolj lastne pameti in pridnih ter delovnih ljudi, da bi ob umnem delu in upravljanju lahko bilo revščine veliko manj. Nobenega racionalnega razloga ni, da država dopušča kršenje kolektivnih pogodb in delovnopravne zakonodaje, tepanju delavskih pravic in druge nečednosti, s katerimi brezvestni delodajalci na tisoče delavcev pehajo v položaj, v katerem se počutijo ponižane, brezpravne, opeharjene in revne.

Eden najbolj znanih slovenskih makroekonomistov je pred časom dejal, da veliko ljudi ta čas ne živi slabše kot v preteklosti, vendar pa se jim zdi, da živijo slabše, ker se primerjajo s tistimi, ki neupravičeno živijo veliko bolje. Zaradi socialnih razlik, ki se vrtoglavo povečujejo, postaja število razočaranih, razžaljenih, obupanih in apatičnih ljudi, ki živijo z občutkom, da so bili v času tranzicije neupravičeno in po krivici pahnjeni v revščino, čedalje večje. To pa za Slovenijo ni dober smerokaz na pragu novega tisočletja.

Najbolj uspešen boj proti nepotrebni revščini, ki pesti to deželo, je potemtakem bojevanje za pravno državo in spoštovanje delavskih pravic.

Metalna ECCE se rešuje podobno kot Litostroji

Predsednik uprave mariborske Metalne ECCE **Branko Halužan** je pred dnevi na tiskovni konferenci dejal, da mora proizvodnja zdravilnih programov tega podjetja čim prej steči v okviru novega podjetja Metalna Nova. Da bi to podjetje, za katero bo uprava sama predlagala stečaj, ohranilo kupce in dobavitelje, se morajo zdravi programi organizirati v novem podjetju. Proizvodnja v njem bi lahko stekla potem, ko bo Slovenska razvojna družba vanj vložila nekaj milijonov mark zagonskega kapitala. Po Halužanovem mnenju bi zdravo jedro Metalne ECCE lahko rešili podobno kot zdravo jedro Litostroja, omenjeno ljubljansko podjetje in Metalna Nova pa bi lahko nato izdelali glavnino opreme tudi za nove elektrarne na Savi.

Halužan je obrazložil tudi, zakaj uprava Metalne ECCE ni mogla izpolniti pogojev, ki ji jih je naložil nadzorni svet. Če prva zahteva, da mora uprava za sanacijo pridobiti soglas-

je upnikov, je bila po Halužanovih besedah nerealna. Kljub temu je uprava od večine dobaviteljev soglasje dobila, razen od lastnice – Slovenske razvojne družbe. To je po Halužanovih besedah dokaz, da v Slovenski razvojni družbi že takrat, ko so postavljali pogoje, niso verjeli v njihovo realnost.

Delavci, ki so v Metalni ECCE zaposleni po individualnih pogodbah, so podpisali izjave, da bodo ob sprejemu sanacijskega načrta plačali varščino. Prav tako je uprava zagotovila, da podjetje nima skritih obveznosti, ni pa mogla zagotoviti, da novih obveznosti ne bo na poslih, ki imajo večletno garancijo. Upravi pa ni uspelo pridobiti izjave ministrstva za delo družino in socialne zadeve, da bo s sredstvi sodelovalo pri celoviti kadrovske sanaciji podjetja. Kljub temu pa je omenjeno ministrstvo izrazilo pripravljenost, da bi Metalni ECCE pomagalo v okviru svojih možnosti.

Metalna ECCE je sedaj, ko nadzorni svet

ni sprejel sanacijskega programa, obsojena na stečaj. Verjetno bo hkrati šla v stečaj tudi njena mati, to je Metalna – Splošna stavbna družba, kjer dela en delavec, okoli 25 pa jih je na čakanju.

Kaj pa o vsem pravijo v SKEI? Po besedah strokovnega delavca v konferenci sindikalnih podružnic SKEI **Bogdana Ivanoviča** si sindikalisti prizadevajo ohraniti zdravo jedro podjetja in čim večje število delovnih mest. Kako se bodo stvari razpletle, pa je zaenkrat še težko napovedati, saj ravno v teh dneh potekajo dogovori o podpisu pogodbe o prenosu proizvodnje zdravilnih programov na Metalno Novo. Nadzorni svet podjetja Metalna Nova pa je na začetku tega tedna že imenoval upravo novega podjetja. Po za zdaj še neuradnih podatkih je bil za njenega predsednika imenovan Emil Polanec, ki je bil doslej član uprave Metalne ECCE.

T. K.

Pogovor z Albertom Vodovnikom, predsednikom SKEI

Za organizacijo sindikatov po korpusih

Na dnevnem redu ste imeli priprave na skupno konferenco industrijskih sindikatov, kaj ste se dogovorili?

Vodovnik: Z drugimi sindikati s področja industrije, povezanimi v ZSSS, smo se že pred mesecem dni dogovorili za organizacijo skupne konference. Te dni naj bi vsi sindikati pripravili svoja gradiva. Čez nekaj dni se bomo sestali še enkrat in se dogovorili o datumu in dnevnem redu konference. Želimo se prej dobro dogovoriti, da konferenca ne bo le dogodek, ampak bomo z njo tudi kaj dosegli.

In kakšne cilje ima SKEI?

Vodovnik: Na prvem mestu je zahteva do vlade, gospodarske zbornice, delodajalcev in tudi parlamenta, da povedo, kako bomo preživel naslednjih pet do deset let. Naše analize kažejo, da je neznan kam poniknil denar, ki so ga, takrat ko je bilo moderno določati presežne delavce, obljubljali vložiti v razvoj in nova delovna mesta. Če pogledamo sedanjost, je jasno, da od obljub ni ostalo nič. Ob tem, ko je število brezposelnih že več let večje od 120.000, največ zaradi določanja presežnih delavcev, v

Republiški odbor SKEI je imel prejšnji teden redno sejo, na kateri je obravnaval več aktualnih tem. Predsednika SKEI smo zato zaprosili, naj za naše glasilo obrazloži najpomembnejše sklepe, še posebej o povezovanju in skupnem nastopanju sindikatov s področja industrije.

podjetjih ni mogoče opaziti novih programov in tehnologij. Za to, kam je šel denar, bo moral neko odgovorjati.

Odgovorni morajo povedati, katere panoge bodo državo držale pokonci. Povedati morajo tudi, kako bomo spet prišli do tehnične inteligence, saj nas samo humanisti ne morejo voditi naprej. Že proračun za prihodnje leto je priložnost za razpravo o konceptu industrijske politike.

O teh zadevah ste že večkrat govorili, vendar se ni nič premaknilo. Boste zdaj ubrali tudi kakšno nova pota za doseg ciljev?

Vodovnik: Obiskali smo že nekaj ministrov in državnih sekretarjev (Teo Petrin, Borisa Šuštarja, Toneta Ropa) in podpredsednika vlade Marjana Podobnika. Zlasti slednji je pokazal veliko zanimanje za to problematiko in menil, da jo je treba čimprej resno obravnavati.

Pred poletjem je podobno konferenco pripravila tudi

Albert Vodovnik

Gospodarska zbornica Slovenije, vendar rezultatov zaenkrat še ni videti. Zakaj?

Vodovnik: Mislim, da je bil problem te konference ta, da pred njo niso določili jasnih ciljev, da so se zadovoljili s postavljanjem zahtev do vlade in drugih. Pogrešal sem zlasti to, da bi sami predlagali rešitve. Tisto, kar sem slišal, da je rešitev v znižanju plač in odpovedi kolektivne pogodbe, pa upam, da niso mislili resno.

Je pri pogajanjih o kolektivni pogodbi za vaše dejavnosti kakšen napredek?

Vodovnik: Združenja pri GZS in sekcije delodajalcev so nam poslala imena novih pogajalcev. Računam, da je nadaljevanje prekinjenih pogajanj mogoče že pred koncem oktobra. Ali bo nastala povsem nova pogodba, ali se bomo dogovorili le o rešitvah najbolj odprtih vprašanj, pa sedaj še ne morem presoditi.

Na seji ste spet govorili tudi o organiziranosti sindikatov, še posebej industrijskih. Kaj ste se novega dogovorili?

Vodovnik: Spet smo ugotavljali, da na pogajanjih sodelujejo tudi sindikati, ki to niso, čeprav imajo formalno potrdilo o reprezentativnosti. Ker ti sindikati nimajo takega ugleda, kot bi ga morali imeti, takšni sindikati slabijo delavsko gibanje v Sloveniji. Mi namreč moramo vedeti, na koga lahko računamo, če bo pravice de-

lavcev res treba zaščititi. To je pomembno tudi na pogajanjih in v tripartitnih odnosih. V SKEI menimo, da bi na sejah ekonomsko-socialnega sveta moral sodelovati tudi naš predstavnik.

In kaj ste se dogovorili o združevanju sindikatov?

Vodovnik: Čez nekaj mesecev bo od ustanovitve ZSSS minilo deset let. Mislim, da smo se v teh letih naučili, kaj je sindikat, kaj zveza, kakšen je za člana dober sindikat. Če se ozremo okoli sebe, zlasti v Evropo, kjer so sindikati najbolj razviti, vidimo, da se združujejo. To bi morali upoštevati tudi mi, če želimo postati še močnejši.

Pri nas je še vedno tendenca, zlasti premalo usposobljenih sindikalistov, o samozadostnosti posameznih sindikatov. Če sindikalni funkcionar v nekem okolju ni povsem zadovoljen sam s sabo, začne govoriti o osamosvojitvi. Tako se je začelo naprimer v Revozu, podobno je še kje. Temu bomo skušali narediti konec.

Ste govorili tudi o Zvezi?

Vodovnik: Seveda smo govorili o Zvezi, vendar o takšni, ki bi nam pomagala z znanjem, ne s komandiranjem. Vsi delavci namreč nimajo enakih interesov, industrijski delavci so že 10 let izpostavljeni trgu. Zaradi svetovne konkurence je nad njimi stalno Damoklejev meč. Zaradi tega se SKEI zaveza za organizacijo sindikatov po korpusih, posebej za industrijo, posebej za storitvene dejavnosti, posebej za državne službe ...

Na dnevnem redu ste imeli tudi nov zakon o delovnih razmerjih. Kaj ste se dogovorili?

Vodovnik: Od Zveze zahtevamo, naj, tako kot za pokojninsko reformo, pripravi preglednico, iz katere bo videti, katere rešitve bodo za delavce ugodnejše od sedanjih, katere pa slabše. Naši zapniki to potrebujejo, da bodo delavcem lahko pojasnili stališča Zveze in SKEI.

Na podlagi razprave na seji republiškega odbora bomo pripravili tudi predlog amandmajev in pripomb na zakon, vse to bomo posredovali Zvezi. Republiški odbor je vodstvo pooblastil, naj po potrebi, še pred drugim branjem zakona, ukrene vse potrebno za zaostreitev sindikalnega boja.

Franček Kavčič

PRAVNA MNENJA IN NAŠVETI

Piše: Katarina Lavrin, dipl. iur.

Odsotnost z dela zaradi obiska pri zdravniku (2)

V NDE št. 34 z dne 30. septembra 1999 je bil objavljen članek na temo odsotnosti z dela zaradi obiska pri zdravniku. Prejeli smo odzive bralcev, ki so si vsebino članka zelo različno razlagali. Zaradi jasnosti bom poskušala še natančneje opozoriti na primere, ki jih je omenjeni članek zajemal.

ška komisija. Poleg tega mora zdravnik delavcu zavarovancu dati navodila o ravnanju, ki jih mora ta izpolnjevati, sicer krši delovne obveznosti in mu delodajalec lahko zadrži izplačilo nadomestila. Ta navodila vsebujejo napotke o zdravljenju, poleg tega pa lahko osebni zdravnik zavarovanca napoti na terapije, dodatna zdravljenja in kasneje na kontrolne preglede. Seveda se mora zavarovalec držati zdravnikovih navodil in jih vestno izpolnjevati. Če delavca torej na preglede in podobno napoti osebni zdravnik, je to del odrejenega zdravljenja in je delavec upravičen do nadomestila za čas odsotnosti z dela na podlagi mnenja lečečega zdravnika.

V besedilu sem se izrecno omejevala na primere **zasebnih opravkov**, se pravi na primere, ko se po lastni odločitvi naročimo pri zdravniku ali zobozdravniku in ne gre za nujne primere oziroma za primere, ko nas na preglede, terapije ali dodatna zdravljenja pošlje osebni zdravnik.

Če se z delodajalcem ne da dogovoriti drugače, je bolje, če take preglede naročimo izven delovnega časa. Članek v 34. številki NDE je zajemal samo primere, ko se sami, brez predhodnega mnenja zdravnika, odločimo za razne preventivne in druge podobne preglede.

Drug primer pa je, ko začasno nezmožnost za delo (bolniški stalež) odredi osebni zdravnik ali zdravni-

Sindikat delavcev trgovine Slovenije in predsedstvo ZSSS sta ta ponedeljek organizirala problemsko konferenco o delovnem času zaposlenih v trgovinah. Ta se zaradi izrazito liberalnega pravilnika podaljšuje v soboto zvečer in v nedeljo. Zaradi tega številne trgovke in trgovci ne morejo izkoristiti z zakonom zagotovljene pravice do dnevnega in tedenskega odmora ter letnega oddiha. Kot je pokazala razprava – v njej so poleg sindikalistov sodelovali tudi predstavniki ministrstva za ekonomske odnose, inšpekcije dela in združenja trgovine pri GZS – je izhod iz nastalega položaja sprememba pravilnika in spoštovanje zakonodaje o delovnih razmerjih. Ker se udeležene strani o tem verjetno ne bodo mogle dogovoriti, bo probleme morala rešiti državna oblast. Če tega ne bo naredila, bo Sindikat delavcev trgovine Slovenije (SDT) prisiljen zaostri boj.

Konferenco je začel **Sandi Bartol**, sekretar SDT. Najprej je povedal, da je sindikat z anketo ugotovil, da 87 odstotkov trgovk in trgovcev odklanja delo v soboto zvečer in v nedeljo. Tudi nekateri direktorji trgovskih podjetij so mnenja, da ob sobotah zvečer in nedeljah trgovin ni treba imeti odprtih. Red pri odpiralnem času imajo tudi v Nemčiji in Italiji, kjer so trgovine ob nedeljah zaprte.

Sindikat ima do pravilnika o obratovalnem času trgovin več očitkov. Najhujši je ta, da je bil sprejet brez sodelovanja predstavnikov delojemalcev. V času sprejetja pravilnika je ugasnilo delo interesne skupine, ki je imela nalogo pripraviti pravilnik. Sprejeti pravilnik je posmeh socialnemu partnerstvu, za katerega si naša vlada prizadeva.

Rika Germ Metlika: Odločili smo se za tržno in ne za socialno gospodarstvo.

Drugi očitki si pravilnik zaslužijo zaradi tega, ker je preveč liberalen, trgovcem omogoča praktično vse. Pri podaljševanju delovnega časa prihaja do kršenja pravic zaposlenih pri delovnem času, tako da je na tem področju prava zmeda.

Problemska konferenca o delovnem času trgovk in trgovcev

Če se delavci in delodajalci ne bodo mogli sporazumeti, bo problem morala rešiti oblast

Tretji očitke pravilniku je nedorečenost meril za določanje dežurnih prodajal. Občine, ki naj bi določile dodatna merila, le-teh praviloma nimajo. Zahtevani podatki o zaposlenih so takšni, da jih ni mogoče preverjati. Tudi ljubljanske oblasti dodatnih meril niso sprejele, pa so vendar odločile o več soglasjih, soglasja so torej izdale na pamet.

Družbe tekmujejo, katera bo imela daljši obratovalni čas. Izgovarjajo se druga na drugo, tudi BTC se sklicuje le na konkurenco.

Bartol je svoj uvod končal s pozivom k obnovitvi dela interesne skupine delodajalcev, delojemalcev in potrošnikov, ki bi skupaj s predstavniki ministrstva za ekonomske odnose pripravili spremembe neugodnega pravilnika. Druga možnost SDT je, da prek ene od parlamentarnih strank vloži v državni zbor svoj predlog zakona o obratovalnem času prodajal. SDT bo potrošnike javno pozval, naj ne nakupujejo ob sobotah ponoči in nedeljah, saj bodo tako zaposlenim pomagali ohraniti pravico do odmora in normalnega delovnega časa.

Gregor Miklič, ki je pregledal pravne vidike odpiralnega in delovnega časa trgovcev, je najprej ugotovil, da pravilnik o odpiralnem času prodajal nima pravih meril za določanje dežurstev. To je vzrok, da meril niso mogle sprejeti tudi občine. Po Mikličevem mnenju bi pri nas morali dobiti zakon, ki bi poleg interesov kapitala upošteval tudi interese zaposlenih in kupcev. V Avstriji in Nemčiji Bauhaus trgovin ob nedeljah nima odprtih, pri nas pa je za to dobil soglasje. Miklič meni, da tu nekaj smrdi. Mogoče bi v merilih za

dežurne trgovine lahko pisalo tudi, da tehnike ponoči in ob nedeljah ni mogoče prodajati.

Delovni čas se je pri nas skrajševal zaradi tega, ker smo hoteli, da bi zaposleni dočakali upokojitve zdravi. Zaradi tega se je omejevalo tudi največje dovoljeno število nadur. Za reševanje nezakonitosti in nepravilnosti pri podaljševanju obratovalnega časa bi po Mikličevih besedah morali dodatek za nadure (številni ga zaposlenim ne iz-

Ker inšpekcija zelo težko dokaže, da so zaposleni delali več od dovoljenega števila ur, je sodelovanje sindikata zelo koristno. Poleg tega je inšpekcija za delo sama izvedla nekaj akcij, da bi preverila pravo stanje. Sindikat pa mora delavcem, ki se upajo izpostaviti, pomagati tako, da jim krije hrbet.

Delodajalci bi po besedah **Dušana Djordjevića**, predsednika SDT v Nanosu Postojna, morali

Osrednjo vlogo na problemski konferenci so imeli (od leve proti desni) Sandi Bartol, Dušan Semolič, Franci Lavrač in Gregor Miklič.

plačujejo) še povečati in tako takšno delo narediti še dražje.

Občine, ki z izdajo soglasij za podaljševanje delovnega časa kažejo interes, da je to tudi v interesu občanov, pa naj tak obratovalni čas tudi subvencionirajo.

Borut Brezovar, glavni republiški inšpektor za delo, se ni strinjal z mnenji, da je za težave pri delovnem času krivo le podaljšanje obratovalnega časa. Predpise o delovnih razmerjih namreč imamo in bi se jih lahko držali. Brezovar je navedel primere, ko imata delodajalec in delavec skupen interes za delo tudi v podaljšanem času. Takšnih primerov inšpekcija sploh ne more odkrivati. To traja tako dolgo, dokler delodajalec takšno delo ustrezno plačuje. Inšpekcija prejema zelo malo prijav o kršenju pravic delavcev v zvezi z delovnim časom. Lani so tako obdelali le nekaj sto primerov, večino so rešili sami, nekaj zadev pa je šlo tudi k sodniku za prekrške.

zaposlenim omogočiti dostojno in človeka vredno življenje. Ker nekateri ne delajo tako, so ponekod razmere konfliktne. Del trgovcev želi oditi drugam, drugi pa molčijo, ker se bojijo za svoje delovno mesto.

Zgolj obratovalni čas ne pokaže, kakšen je delovni čas. Trgovci in trgovke v živilih trgovinah namreč prihajajo pol ure prej, odidejo pa pol ure po zaprtju prodajalne. Nadure se ponekod obračunavajo le kot darilo.

Delavci od sindikalistov pričakujejo, da bodo dosegli kakšno spremembo v njihovo korist. SDT mora zaradi tega kaj ukreniti, po potrebi boj tudi radikalizirati.

Po besedah **Ladija Kaluže**, sekretarja ZSSS za celjsko območje, se število zaposlenih trgovk in trgovcev kljub podaljšanju obratovalnega časa ni povečalo. Delodajalci namreč izkoriščajo dejstvo, da zaposleni ne morejo izkoristiti vsega letnega dopusta. Izkoriščajo tudi to, da se ljudje ta-

ko bojijo za delovno mesto, da ne upajo iti niti v bolnišnico. Zaradi tega je fond delovnih ur, ki jih lahko opravi isto število zaposlenih, večji, zaradi tega so trgovine lahko odprte tudi ob nedeljah. Nedeljsko delo je delodajalcem olajšano tudi zaradi tega, ker imajo inšpektorji takrat prosto.

Kaluža je prepričan, da v Sloveniji trgovin ob nedeljah ni treba imeti odprtih. Država pa naj sprejema takšne zakone in predpise, da bo lahko nadzirala njihovo spoštovanje.

Po besedah **Francija Lavrača**, predsednika SDT, se v prodajalnah vodijo dvojne evidence prisotnosti na delu, prva uradna, namenjena tudi nadzoru, druga pa interna, iz katere je razvidna dejanska prisotnost na delu. Tako zaposleni uradno opravijo le dovoljenih 176 ur, dejansko pa tudi po 220.

Če trgovci podaljšajo obratovalni čas in ne zaposlijo novih delavcev, to pomeni le, da so zaposleni prisiljeni delati več.

BTC je kot lastnik za več kot 200 malih trgovcev predpisal po-

daljšanje obratovalnega časa. Pred zakonom o trgovini po Lavračevih besedah torej niso varni niti trgovci. To, kar se je zgodilo v BTC, je podobno tistemu, kar se je v Ameriki dogajalo v 19. stoletju. Ob nedeljah prodaja tudi Bauhaus, toda ali je treba cement res kupovati tudi ob nedeljah?

Sindikat pa, da ne bo pomote, ne nasprotuje temu, da bi bile trgovine dalj časa odprte, je proti temu, da bi trgovke in trgovci delali več kot 49 ur na teden ter ne imeli pravice do dnevnega in tedenskega počitka.

Ljubljanska županja je pri odprtju nakupovalnega centra prezala trak, čeprav nov objekt ni imel še nobenega dovoljenja. Mercatorjev center je po Lavračevih besedah dobil kvazi dovoljenje šele konec septembra.

Nevenka Rajhman, članica republiškega odbora SDT in poslovodkinja ene od prodajal, je dejala, da na jesenih problemov s podaljševanjem delovnega časa niso imeli. Zdaj, ko prihaja "najboljši sosed", prihajajo verjetno tudi problemi.

Menila je, da se pri nas na tem področju kaže divji kapitalizem, saj je važen le dobiček. Gospodje, ki določajo podaljšanje obratovalnega časa, verjetno ne mislijo na svoje soproge, otroke, tem tega verjetno ne bi privoščili. Delo ob nedeljah in praznikih pa ne kaže le nespoštovanje ljudi, ampak tudi nespoštovanje državnih in verskih praznikov. Sem poslovodkinja in vem, katere od pravic zaposlenih že zdaj kršim, je zaključila Nevenka Rajhman.

Red pri obratovalnem času je po besedah Rajhmanove mogoče narediti le enotno za vso državo, spreminiti je torej treba pravilnik.

Predstavnica vladnega urada za žensko politiko **Tanja Salecl** je povedala, da se na ta urad obračajo številne ženske, ki so torej žrtve podaljševanja obratovalnega časa. Opozarjajo predvsem na težave z varstvom otrok in oteženo družinsko življenje. Urad se je zaradi takšnih primerov že obrnil na inšpekcijo in zahteval posredovanje.

Kot je povedal **Ladi Rožič**, sekretar odbora SDT za Posavje, se je sindikat pri podpisu kolektivne pogodbe dejavnosti z deloda-

Nevenka Rajhman: Pri nas na jesenih teh problemov nismo imeli, zdaj pa prihaja "najboljši sosed".

jalci dogovoril o uskladitvi števila zaposlenih z odpiralnim časom prodajal. Takrat so veliki trgovci to imeli urejeno skoraj vzorno, drugače je bilo pri malih zasebnih trgovcih.

Sedaj pa številni trgovci delajo do polnoči, na teden opravijo tudi več kot 70 ur. Nekdo bi vse to moral nadzirati. Če lahko davčna služba izda odločbo na podlagi opazovanja v gostilni, bi tudi opazovanje v trgovinah pokazalo, kdo krši zakone in druge predpise.

Kot je povedal **Miloš Pavlica**, je ZLSD ponudila SDT sodelovanje pri reševanju problemov, ki jih imajo trgovci in trgovke zaradi podaljševanja obratovalnega časa prodajal. Ker se pristojni zgovarjajo drug na drugega, se razmere še naprej slabšajo. Pot do sprejetja zakona, ki bi boljše uredil obratovalni čas prodajal, bo dolga, verjetno bodo potrebni tudi pritiski. Zaradi tega se je po mnenju Pavlice boljše dogovoriti o takojšnjih spremembah pravilnika.

Ljubljanski mestni svet bo o merilih za določanje soglasij za dežurne trgovine razpravljaj na se-

ji čez deset dni. Verjetno so razlogi, da so določene trgovine v glavnem mestu odprte dlje kot kje na deželi.

Pavlica meni, da bi država morala biti tako modra in presoditi, ali in koliko trgovin naj bi bilo odprtih nonstop in koliko ob nedeljah. Če smo se v državi odločili za spodbujanje materinstva, potem je treba trgovkam materam omogočiti normalen delovni čas.

Pri nas smo se odločili za tržno gospodarstvo, ki ni socialno, je menila **Rika Germ Metlika**, sekretarka združenja trgovine pri GZS. Čeprav so posledice za delavce lahko zelo krute, švedski socialni model pri nas ni mogoč. Lastniki zahtevajo le dobiček, tudi menedžerji delujejo v isto smer.

Trgovina je storitvena dejavnost. Če se delovni čas v drugih storitvenih dejavnostih in v vsej Evropi podaljšuje, je prav, da se to dogaja tudi v naši trgovini.

Čeprav je za delodajalce obratovanje ponoči in ob nedeljah drago, ga zagovarjajo. Če bo sindikat prišel s predlogi za spremembo pravilnika o obratovalnem času, Germ Metlika dvomi, da bo o njih mogoče doseči enotno stališče.

Čeprav so bila izražena različna mnenja, je vsem skupno, da gre za enega ključnih problemov razvoja naše države, je pred zaključkom konference ugotovil **Dušan Semolič**. Če bi tržno gospodarstvo res izključevalo socialno državo, če bi dobiček povsem izključil človeka, bi bil prepad prevelik. Slovenija je po ustavi tudi socialna država. V bitki za dohodek in dobiček je poleg strojev treba upoštevati tudi delavce. Ljudi je treba bolj spoštovati. Trend pri podaljševanju obratovalnega časa, s katerim so prizadete zlasti matere, otroci in cele družine, je treba spremeniti.

Čeprav so delavci zelo potrpežljivi in prestrašeni, ima strah tudi svoje meje. Sindikati morajo zahtevati spremembe sedanjega sistema določanja obratovalnega časa.

Na tezo, da naj se delodajalci in delavci zmenijo sami, ne moremo pristajati. K rešitvi tega problema mora prispevati tudi država.

Oblast je odgovorna za socialno podobo države, zato mora ministrstvo narediti svoje, je menil tudi Sandi Bartol. SDT bo k ukrepanju pozval tudi tržno inšpekcijo, saj lokalne skupnosti nimajo meril, na podlagi katerih izdajajo dovoljenja za dežurne trgovine. Sprejetje meril, kot jih je za sejo mestnega sveta v Ljubljani pripravila strokovna služba, pa bo SDT skušal preprečiti tudi s pomočjo svetnikov ZLSD.

Franček Kavčič

Na bližnji skupščini delničarjev vipavskega Agroinda, četrtega novembra, bodo igrali zelo zapleteno šahovsko partijo. Osrednja točka dnevnega reda bo predlog največjega posamičnega delničarja, Kmetijske zadruge Vipava, naj bi zamenjali tri predstavnike kapitalske strani v nadzornem svetu podjetja. S tem naj bi nadzor nad Agroindom prešel v roke skupine, ki trenutno obvladuje Kmetijsko zadrugo Vipava. Druga pomembna točka bo sanacijski program za Agroind, ki prigospodari skoraj milijon tolarjev izgube na dan. Obe odločitvi bosta pomembno vplivali na položaj skoraj tristo zaposlenih v Agroindu.

Blažina je prepričan, da bi bila zamenjava omenjenih treh članov nadzornega sveta za podjetje slaba, kajti prevladali bi interesi ljudi, ki Agroindu ne želijo dobro.

"Interes Kmetijske in Vinogradniške zadruge Vipava je poenoten v tragičnem smislu za kmetijstvo in za zaposlene, namreč v težnji, da se podjetje uničuje," nam je dejal Igor Blažina. "Koristi od propadanja podjetja ne bodo imeli ne vinogradniki ne

od predlaganih šestnajstih pooblaščenecv ali če bi celo izbrali vsi enega samega pooblaščenca. Možno je, da bo na skupščini prišlo še do spreminjavalnih predlogov, in v tem primeru je boljša neposredna udeležba in neposredno odločanje.

"Kmetijska zadruga Vipava predlaga, naj omenjene tri člane nadzornega sveta zamenjamo, uprava podjetja pa meni, da je sestava nadzornega sveta v redu. Zato smo delavci malo negotovi, kaj je v resnici prava rešitev, saj vidimo, da gre za velike igre v ozadju in da ima pomembno vlogo tudi propaganda." Tako nam je povedal predsednik omenjenega sindikata Bojan Marc. "Zato smo delav-

Agroind na tehtnici

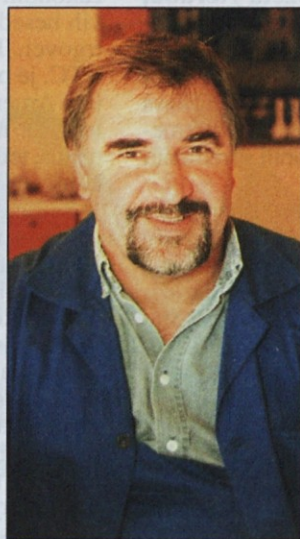
Na bližnji skupščini delničarjev Agroinda se bo morda razpletel boj za nadzor nad podjetjem - Zaposleni ne vedo, katera od ponujenih možnosti je zanje boljša

Zaposleni v Agroindu imajo v šahovski partiji velikih delničarjev vlogo kmetov. Vendar bodo na skupščini podjetja imeli možnost odigrati vlogo kraljice. Po razpoložljivih podatkih imajo v rokah več kot 25 odstotkov delnic, za razrešitev članov nadzornega sveta pa je potrebna 75-odstotna večina. Njihovi glasovi bodo morda nagnili jeziček na tehtnici na eno ali drugo stran (čeprav poznavalci menijo, da predlagatelj na skupščini ne bo imel za seboj kaj več od polovice glasov in torej nobene možnosti za sprejem njegovega predloga) pri

kmetje, ki v mlekarno Agroinda oddajajo mleko, in ne zaposleni v njem. Koristi bodo imeli samo zasebni vinarji, ki bodo vino potem lažje prodajali, kajti zdaj je največji ponudnik vrhunskega vina iz Vipavske doline Agroind. To je seveda samo ena razlaga možnega ozadja prizadevanja za zamenjavo treh predstavnikov kapitala v nadzornem svetu Agroinda. Druga je, da želijo nekateri premožni posamezniki Agroind kupiti, kajpak po najnižji možni ceni. Zato je treba podjetje v poslovanju onemogočiti, da bi bilo čim manj vredno."

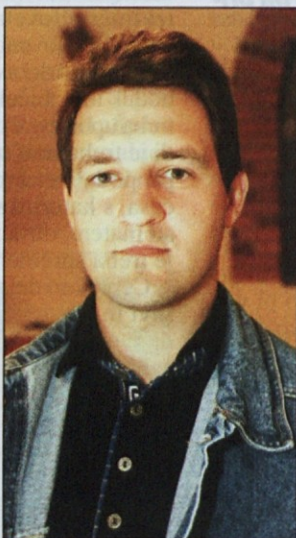
Zaposleni so neenotnega mnenja o tem, kako glasovati ob predlogu za razrešitev. Sindikat kmetijstva in živilske industrije pri ZSSS v Agroindu ter svet delavcev sta se odločila zaposlenim predlagati, naj bi se v kar največjem številu skupščine delničarjev udeležili, glasovali pa po svojem prepričanju. Zelo pomembno je, so nam v en glas zatrjevali predsednika sveta delavcev in sindikata ter njun podpredsednik, da se zaposleni, solastniki Agroinda, skupščine udeležijo. Mnogo bolje, kot če bi za glasovanje pooblastili katerega

Alojz Peljhan:
Razmišljamo o tem, da bi tudi notranji lastniki zahtevali en sedež v nadzornem svetu, ko ima kmetijska zadruga s 35 odstotki lastništva kar tri. Notranji lastniki imamo več kot 25-odstotni delež.

Marko Fajdiga:
Zaposleni se bojimo za delovna mesta, saj se šušlja, da bo treba prodati mlekarno in oddati vinograde, da bi pokrili izgubo. Sindikat se bo proti temu kajpak boril.

Bojan Marc:
Sindikat in svet delavcev sta zaposlenim predlagala, naj se udeležijo skupščine v kar največjem številu in naj sami glasujejo, kot se jim zdi prav.

za mnoge najpomembnejši točki dnevnega reda skupščine, predlogu KZ Vipava o zamenjavi treh predstavnikov kapitala v nadzornem svetu. Ti so pod vplivom sedanjega direktorja Agroinda in njihova zamenjava z ljudmi, ki bi bili stoo odstotno predstavniki velikih delničarjev, predvsem kmetijske zadruge, bi pomembno vplivala na prihodnost Agroinda. Vprašanje pa je, ali samo v dobrem.

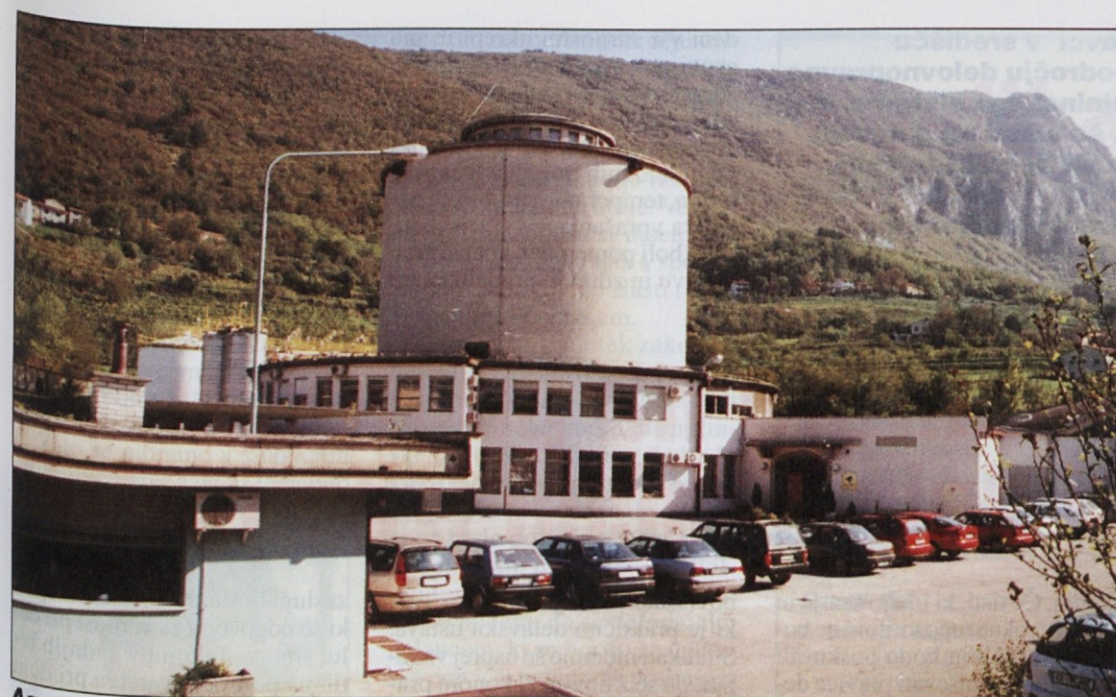
Vsekakor pa bi bilo moč pričakovati takojšnjo odstavitev sedanjega direktorja Agroinda Igorja Blažine.

cem svetovali, naj gredo na skupščino in glasujejo, kot se jim bo zdelo najbolje, potem pa bomo videli, kaj se bo izcimilo."

V sindikatu in svetu delavcev pa razmišljajo tudi kot lastniki kapitala Agroinda. Menijo, da bi zaposleni kot dokaj veliki lastniki (če njihove deleže seštejemo), morali dobiti v nadzornem svetu svojega predstavnika tudi na kapitalisti strani.

"Kmetijska zadruga Vipava ima kot največji posamični lastnik, ki ima 35-odstotni lastniški delež, tri predstavnike v nadzornem svetu, zaposleni, ki imajo okoli 28-odstotni delež, pa po kapitalski strani nikogar, pač pa le dva predstavnika, ki zastopata delo. Zato bomo v primeru, da kmetijska zadruga s svojim predlogom uspe, tudi mi zahtevali še enega predstavnika na kapitalski strani," nam je dejal predsednik sveta delavcev Alojz Peljhan.

Zaposleni niso povsem prepričani, katera rešitev bi bila za podjetje boljše, ali obstoj sedanjega vodstva ali njegova zamenjava, do katere bi po spremembi v nadzornem svetu zagotovo prišlo. V dobrega pol leta, kar je di-

Agroindova vinska klet posluje dobro, tudi mlekarna ima dobre in priznane izdelke, toda podjetje je močno zadolženo in ima od lani tudi izgubo. Rešitev je in ni na dlani.

rektor, se Igor Blažina zaposlenim ni dokazal kot stoddostno zaupanja vreden. Še ne povsem premagano nezaupanje izvira iz nekaterih začetnih izkušenj z njim in iz dejstva, da je bil prej - direktor Kmetijske zadrage Vipava.

Igor Blažina je po mnenju nekaterih prišel na direktorski stolček po podobnem 'prevratu' v zadrugi, kot ga je njemu aprila letos pripravilo sedanje v. d. vodstvo zadrage. In kot mu ga pripravlja na bližnji skupščini delničarjev Agroinda.

Aprila letos, ko je že bil mesec dni direktor Agroinda in še direktor kmetijske zadrage, ter se pripravljaj, da v zadrugi postavi svojega naslednika, se mu je zgodil 'prevrat'. V zadrugi je skupina zainteresiranih po Blažinovem prepričanju na nelegalen način pridobila pooblastila članov zadrage, izvedla zbor zadržnikov v nasprotju s statutom, na njem postavila novčasni upravni odbor in ta je za v. d. direktorja postavil bivšega poslanca Marjana Poljšaka. Blažina se je pritožil na sklep prvostopenjskega sodišča in zadeva čaka na obravnavo, ta čas pa Marjan Poljšak uraduje kot (po Blažini) nepravnomočni v. d. direktor. Med zadrugo in Agroindom pa so tako napeti odnosi, da ob našem obisku minuli teden še niso sklenili dogovora o ceni grozdja, niti o načinu in rokih plačila, čeprav so kmetje grozdje že oddali.

Direktor pa se delavcem tudi ni prikupil zaradi govoric, da bo v okviru sanacije podjetja prodal mlekarno, ki naj bi imela največji delež tristomilijonske izgube, in oddal vinograde podjetja. Agroind ima okoli 300 hektarjev lastnih vinogradov, v katerih je zaposlenih kakih 20 delavcev.

"Informacij imam na žalost zelo malo," pravi Marko Fajdiga, ki je v Agroindu podpredsednik sveta delavcev in podpredsednik sindikata kmetijstva in živilske industrije. "Direktor bo sanacijski program predstavil šele na skupščini delničarjev. Mi vemo le za njegove trditve, da sta vinogradništvo in mle-

karna v izgubi in da ju bo treba izločiti, prodati. Skratka, da je edina možnost za pokrivanje nastale izgube prodaja dela premoženja. V mlekarni trdijo drugače in sindikat je zahteval, naj se to razčisti, ugotovijo vzroki in predlagajo ukrepi. Direktor se je s tem strinjal, vendar doslej ni nič ukrenil. Menda čaka na izid glasovanja na skupščini o predlogu zamenjave treh članov nadzornega odbora. Menda bo celo sam odstopil, če bo zamenjava uspela.

V sindikatu in svetu delavcev se bomo seveda za delovna mesta, ki so ogrožena, borili, skušali bomo doseči, da bi proizvodnjo organizirali kako drugače in da bi poiskali vzroke za izgube. Če pa je res edina rešitev, da se vinogradništvo privatizira ..."

Direktor pa odločno odklanja vsakršno misel na odpušcanje ljudi in ukinjanje kake proizvodnje. Govorice, da želi uprava mlekarno prodati, je označil kot podtikanja upravi. Toda tudi če bi kdaj do združevanja mlekarn na Slovenskem prišlo, to ne bi pomenilo fizične selitve proizvodnje drugam, meni Blažina.

Sanacijski program pa je potreben, ker je imel Agroind lani skoraj 300 milijonov tolarjev izgube. Vsa leta prej so bila uspešna, po revidirani bilanci pa se je lani pokazala ta izguba. Največji del izgube je prispevala mlekarna in največ truda, da bi se poslovanje spremenilo v pozitivno, bo treba narediti v tej enoti. Podjetje je tudi precej zadolženo, za okoli milijardo tolarjev.

"Zdaj novih posojil ne najemamo," pravi direktor, "ampak skušamo zadolženost zmanjševati. Da bo poslovanje bolj pregledno, smo se odločili, da mlekarno organiziramo kot hčerinsko podjetje, katerega 100-odstotni lastnik bo Agroind. Hkrati pa bo treba optimizirati proizvodnjo. Ta je premajhna glede na stroške poslovanja. Težave so tudi v vinogradništvu. Lastna cena grozdja je višja kot pri kmetih. Predlagamo, da dve vinogradniški enoti damo v najem; najprej jih bomo ponudili tam

zaposlenim delavcem. Tako bomo ohranili ljudem delovna mesta."

V vipavski mlekarni je zaposlenih 80 delavcev. Po Blažini so vsa delovna mesta pomembna, zato jih skušajo obdržati. Vendar bi izguba, če bi se nadaljevala, čez nekaj let lahko povzročila zaprtje obrata. Torej je treba narediti vse za optimizacijo proizvodnje.

Mlekarna, kot trdi Blažina, lahko deluje brez izgube, ne glede na razdrobljeno in majhno dejavnost.

"Naše blagovne znamke so uveljavljene, izdelki dobivajo nagrade, morajo pa biti optimalne količine. Ne moremo voziti v Mursko Soboto denimo pol kamiona jogurtov. Zato se s Kobariško mlekarno pogovarjamo o skupni distribuciji izdelkov.

Mlekarna mora poslovati pozitivno, če ne, jo bo nekega dne treba zapreti. Za pridelavo mleka na tem področju po morebitnem zaprtju mlekarn se ni bati, le del-

avci bodo izgubili delo. Tega pa si ne želim in upam, da bodo to razumeli tudi delavci. In da bodo v času sanacije malo tudi potrpežljivi, ne pa vrgli puško v koruzo, češ ne bo nam uspelo.

Za nas je bistveno poslanstvo predelovati tukaj pridelano mleko in ohraniti delovna mesta. Tudi če bomo podmnožica neke enotne, vseslovenske mlekarnice. Ti integralni procesi tečejo in bodo tekli mimo nas. Ob morebitni združitvi pa se mlekarna ne bo fizično preselila."

Igor Blažina: Agroinda se skušajo polastiti ljudje, ki mu ne želijo nič dobrega. Propad podjetja bi koristil le peščici, zaposlenim in kmetom pa prav gotovo ne.

Odgovori na vprašanje, kaj se bo v prihodnje dogajalo z Agroindom, sodijo torej na področje čiste fantastike. Čeprav poznavalci razmerja sil med lastniki Agroinda menijo, da Kmetijska zadruga Vipava s svojim predlogom za zamenjavo svojih treh članov nadzornega sveta ne more uspeti, so pravzaprav odprte vse možnosti. Katera je dobra in katera slaba za male delničarje, zaposlene v Agroindu in ne nazadnje tudi za kmete? Kdo ve ...

V zadnjem času so med delavci v središču pozornosti spremembe na področju delovnopravne zakonodaje in reforma pokojninskega sistema. Kaj o predvidenih spremembah, še zlasti pa o novem zakonu o varnosti in zdravju pri delu, ki že velja, menijo člani SKEI v posameznih podjetjih? O tem smo se pogovarjali z nekaterimi sindikalnimi zaupniki in funkcionarji SKEI.

Kaj o novi zakonodaji menijo člani SKEI

Se bodo razmere na področju varstva pri delu končno izboljšale?

Vinko Banovšek, predsednik območne organizacije SKEI v Celju: Zelo pomembno je, da sindikalni zaupniki poznajo novo zakonodajo, zato na našem območju redno organiziramo seminarje za sindikalne zaupnike. Kar zadeva varstvo pri delu, moram reči, da so razmere v podjetjih na našem območju v zadnjih letih kritične. Upam, da bo novi zakon, ki je v osnovi dober, prispeval k temu, da bodo delodajalci bolj skrbeli za varno delo in zdravje delavcev.

Z novim zakonom o delovnih razmerjih pa bi morali doseči, da bi bili odnosi med delodajalci in delavci čim bolj korektni in humani. Žal pa je osnutek zakona takšen, da je do delavcev zelo rigorozen in neprijazen, saj jim poskuša vzeti vrsto pravic, ki jih trenutno imajo. Delodajalci se radi izgovarjajo, da morajo zaradi konkurenčnosti na tujih tržiščih zmanjšati stroške dela, pri tem pa pozabljajo, da so stroški dela v državah Evropske unije mnogo višji. V razvitih državah proizvodnih stroškov ne zmanjšujejo z zmanjševanjem delavskih pravic, temveč z boljšo organizacijo dela, z inovacijami, z novimi proizvodnimi programi, z dobrim vodenjem in poslovanjem in podobno.

Delavci so zaradi nenehnih pritiskov in poskusov, da bi delavske pravice zmanjšali, razburjeni in zaskrbljeni za svojo socialno varnost. Na to smo v minulih letih sindikalisti že nekajkrat opozorili na množičnih protestnih

shodih. Če tisti, ki imajo škarje in platno v rokah, opozorilom ne bodo prisluhnili in bodo poskušali še naprej zmanjševati pravice delojemalcev, lahko med delavci hitro ponovno zavre.

Branko Medik, predsednik SKEI v Mariborski livarni in predsednik območne organizacije SKEI v Podravju: V zadnjem desetletju so se razmere na področju varstva pri delu pri nas zelo poslabšale, zato je bil zadnji čas, da so poslanci v državnem zboru sprejeli nov zakon o varnosti in zdravju pri delu, ki je prilagojen sedanjim razmeram in odnosom v družbi. Stari zakon o varstvu pri delu je bil namreč zastarel in zato ga vse več delodajalcev v praksi ni več spoštovalo.

Novi zakon o varstvu in zdravju pri delu je dober. Po novem bo za nesreče pri delu odgovarjal delodajalec, če za varno delo ne bo ukrenil vsega, kar mu nalaga novi zakon. Tako je tudi prav. Vprašanje pa je, ali bodo pristojni državni organi z delovno inšpekcijo na čelu uspeli zagotoviti spoštovanje zakona o varstvu in zdravju pri delu, ali pa bo tudi ta zakon doživel žalostno usodo številnih drugih naših zakonov in predpisov, ki ščitijo pravice delavcev. Prav se mi zdi tudi, da je zakon strog do delavcev, ki ne uporabljajo osebnih zaščitnih sredstev, saj je to dejansko v njihovem interesu. Kdo bo skrbel na varnost in zdravje delavcev, če ne bodo sami najbolj pazili nase? Zato ima delavec po novem zakonu tudi pravico, da odkloni delo, če niso izve-

deni vsi varnostni ukrepi in mu grozi nevarnost za življenje in zdravje. V novem zakonu je ustrezneje urejena tudi problematika nočnega dela, zagotavljanje ustreznih delovnih pogojev (meritve hrupa, temperature itd.) in še nekatera vprašanja.

Še bolj pomemben kot zakon o varstvu in zdravju pri delu pa bo

novi zakon o delovnih razmerjih, ki je praktično delavska ustava. Sindikati moramo še naprej vztrajati, da se z novim zakonom pravice delavcev ne bodo zmanjšale, kar poskušajo doseči delodajalci in država. Če bi delavcem odvzeli pravico do regresa za malico, do povračila potnih stroškov in do drugih prejemkov, bi se dohodki delavcev v nižjih tarifnih razredih dejansko zmanjšali skoraj za 50 odstotkov. Zato moramo biti sindikalisti v razpravah o novem zakonu o delovnih razmerjih še posebej previdni, da ne bi iz zakona izpadla kakršnakoli pravica, ki jo delavci že imajo. Na nižje plače in manjše pravice delavcev sindikalisti ne smemo pristati, saj se večina delavcev že danes s svojimi prejemki težko prebije iz meseca v mesec.

Ivan Potočnik, predsednik SKEI v Talumu v Kidričevem: Zdi se mi, da je novi zakon o varstvu in zdravju pri delu za delavce pozitiven, ima pa tudi nekaj pomanjkljivosti. Sicer pa imamo v našem podjetju službo za varstvo pri delu, ki bolj podrobno spremlja spremembe zakonodaje na svojem področju. Tudi po

zaslugi te službe in vseh drugih, ki so odgovorni za varnost pri delu, smo v Talumu v zadnjih letih na področju varstva pri delu dosegli zavidljive rezultate. Tako denimo letos kar dva meseca ni bil nihče v bolnišnici zaradi poškodb pri delu.

Bolj problematična se mi zdi, da nekatera določila v predlaganem novem zakonu o delovnih razmerjih. Tako denimo delodajalci in država predlagajo, da časa za malice ne bi več šteli v

PRAVNI SVETOVALEC

Lučka Böhml, svetovalka predsedstva ZSSS

Pokojninska reforma

Vprašanje:

Kljub temu, da se mi pravzaprav ne mudi v pokoj, me zanima, ali se bi mi izplačalo na hitro upokojiti še pred novim letom, ko se bo predvidoma začela pokojninska reforma. V podjetju me še potrebujejo, vendar bodo tudi razumeli, če se bom hotel še letos upokojiti. Rojen sem bil 9. 3. 1940. Ker sem si dokupil 6 let 8 mesecev in 15 dni pokojninske dobe, bom novembra 1999 imel že 41 let skupne pokojninske dobe. Skrbí me, da si ne bi do smrti zmanjšal pokojnine na račun malusov, če se ne upokojim še pred reformo.

Odgovor: Novembra 1999 boste torej stari 59 let in 6 mesecev in imeli boste 41 let pokojninske dobe. Po reformi bo za uveljavitev pravic do starostne pokojnine moški moral hkrati izpolnjevati

dva pogoja: najmanj 58 let starosti in najmanj 40 let pokojninske dobe. Vi torej že danes izpolnjujete pogoje za starostno pokojnino tako po sedanjem pokojninskem sistemu kot po sistemu, ki naj bi naj-

delovni čas. Za delavce je zelo nevarna tudi zahteva po tem, da bi bila delovna razmerja bolj fleksibilna. Že danes, ko to pravzaprav ni po zakonu, večina delodajalcev delavce zaposluje samo za določen čas. Bojim se, da bo to po sprejemu novega zakona še slabše, če v sindikatih v zvezi s tem ne bomo stopili skupaj. Problematična se mi zdijo tudi določila, ki govorijo o odpuščanju delavcev. Po sprejemu novega zakona pa bodo zelo pomembno vlogo v podjetjih dobili sindikati. Zato se moramo v sindikatih na uresničevanje zakona temeljito pripraviti.

Josip Humek, sindikalni zaupnik v podjetju W in G v Mariboru: Včasih so podjetja pri nas pogojem dela in varnostnim ukrepom pri delu posvečala veliko pozornosti, zadnje čase pa je varstvo pri delu v naši industriji dobesedno na psu. Večini delodajalcev je malo mar za varnost in zdravje delavcev – zanje je važno samo, da čim več zaslužijo. Če bi danes inšpektorji za delo zares opravljali svoje poslanstvo tako kot piše v zakonu o inšpekciji dela, bi morali večino tovarn zapreti zaradi ne-

vzdržnih razmer na področju varstva pri delu. Zato menim, da je novi zakon o varstvu in zdravju pri delu dober. Če bo država delodajalce prisilila, da ga bodo zares spoštovali, se bodo razmere začele obračati na bolje. Vendar pa prevelik optimist nisem, saj vemo, kako je pri nas s spoštovanjem zakonov, še zlasti tistih, ki so v prid delavcem.

Kar zadeva osnutek zakona o delovnih razmerjih, pa me najbolj moti, da naj bi delodajalci po novem sami vodili disciplinske postopke. Menim, da bodo tako disciplinski postopki še bolj subjektivno obarvani, delodajalci pa bodo dobili priložnost, da se delavcem maščujejo. Iz dolgoletnih sindikalnih izkušenj lahko povem, da se delodajalci delavcem, ki se borijo za delavske pravice, praviloma poskušajo maščevati, če se jim za to ponudi prilika. Zato jim zakon takšne možnosti ne sme dati. Sindikati bi morali proti takšnemu zakonskemu določilu ostro nastopiti, saj se bodo sicer lahko delodajalci maščevali tudi sindikalnim zaupnikom, ki so imeli doslej imuniteto dve leti po preteku mandata, poslej pa naj bi bili zaščiteni samo 9 mesecev.

Na splošno pa imam občutek, da pri nas odgovorni v vladi samo prepisujejo delovnopravno zakonodajo, ki velja v Evropski uniji – v zakone pa običajno napišejo samo tisto, kar je za delavce slabo, tisto, kar je za delavce pozitivno, pa izpustijo.

T. K.

Vprašanje:

V našem podjetju je nekaj sodelavcev, ki so delovni invalidi II. in III. kategorije in že izpolnjujejo pogoje za predčasno upokožitev. V pokoj se jim v resnici prav nič ne mudi, toda skrbijo jih, ali bodo zapravili možnost za predčasno upokožitev, če se na hitro ne upokožijo pred zaključkom letošnjega leta. Reforma namreč baje ukinja predčasno upokožitev. Kaj se ve, kaj bo še prinesel čas! Morda jim bo nekega dne žal, če sedaj ne izkoristijo možnosti in se predčasno ne upokožijo! Ali se jim splača takoj predčasno upokožiti?

Odgovor: Prav nič se jim ne mudi v pokoj! Res je, da reforma ukinja možnost predčasnega upokoževanja, toda predlog zakona med prehodnimi določbami v 378. členu določa tudi tole (cituram):

“Zavarovanci, ki so do 31. 12. 1999 pridobili pravico do denarnega nadomestila za čas brezposelnosti ali jim je do tega dne prenehalo delovno razmerje zaradi stečaja, likvidacije ali prisilne poravnave ali so bili delovni invalidi II. oziroma III. katego-

rije in jim je do izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do predčasne pokojnine po predpisih, veljavnih do uveljavitve tega zakona.

Zavarovanec, ki je bil 31. 12. 1999 prijavljen pri zavodu za zaposlovanje in je na ta dan izpolnjeval pogoje starosti in pokojninske dobe za pridobitev pravice do predčasne pokojnine po

predpisih, veljavnih do uveljavitve tega zakona, lahko uveljavi pravico do predčasne pokojnine po teh predpisih, ko izpolni pogoj tretje alineje prvega odstavka 40. člena zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljavnega do uveljavitve tega zakona.” (Pojasnilo L. B.: ta pogoj je nezaposlenost pod pogojem, če je bil v zadnjih 24 mesecih najmanj 12 mesecev prijavljen na zavodu za zaposlovanje kot iskalec zaposlitve.)

To pomeni, da se bodo vaši sodelavci lahko predčasno upokožili tudi po 1. 1. 2000, ko naj bi predvidoma začel veljati zakon, ki prinaša pokojninsko reformo. Po zaenkrat še veljavnih predpisih pa se lahko predčasno upokoži delovni invalid II. in III. kategorije, ki ima (moški) najmanj 35 let pokojninske dobe in je najmanj 58 let star, oziroma ima (ženska) najmanj 30 let pokojninske dobe in je vsaj 53 let stara.

Sindikalna lista

Oktober 1999

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP za gospodarstvo)Javni sektor*
(nekdanje negospodarstvo)

Prvi del

SIT

SIT

1. Dnevnice

– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	3.778,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	1.888,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.315,00

2. Kilometrina (od 27. 8. 1999 dalje)

38,55

3. Ločeno življenje

67.882,00

4. Prenočilne – Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

55.149,00

5. Regres za prehrano (od 1. 7. 1999)

– po SKPGD (na delovni dan)*	558,00	558,00
------------------------------	--------	--------

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	54.537,00	46.363,00
– za 20 let	81.806,00	69.545,00
– za 30 let	109.074,00	92.726,00

2. Odpravnina ob upokožitvi

339.138,00

oziroma dve plači delavca, oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodnejše, če je to zanj ugodnejše

3. Solidarnostne pomoči

– po SKPD – ob smrti delavca	101.732,00	92.726,00
– ob smrti v ožji družini	50.866,00	–

4. Minimalna plača (od 1. 8. 1999)

72.521,00

5. Zajemčena plača

39.981,00

6. Regres za letni dopust

– najmanj	102.000,00	96.500,00*
– ali največ	za september – 120.044,00	102.000,00
	(70 % povprečne slovenske plače)	

1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

3. V negospodarstvu znaša regres po podpisu aneksa h kolektivni pogodbi (Ur. list RS št. 39/99) za leto 1999 96.500 SIT. Za delavce, katerih mesečna bruto plača za obdobje marec–maj 1999 ne presega 120.000 SIT, znaša regres 102.000 SIT. Do 5. junija se vsem delavcem izplača 85.012 SIT regresa, preostali del pa do 5. januarja prihodnje leto.

Strokovna služba ZSSS

Območna organizacija ZSSS Domžale

Pobuda Predsedstvu ZSSS, naj na dnevni red svojih sej uvrsti izobraževanje v Svobodnih sindikatih

Utemeljitev:

Izobraževanje je ena temeljnih nalog sindikatov. Zato v ZSSS izvajamo svoj sistem izobraževanja. V okviru tega sistema izvajamo različne programe izobraževanja, s katerimi skušamo slediti potrebam po ustreznih znanjih sindikalnih aktivistov.

Ker se pri izvajanju izobraževanja in usposabljanja pojavljajo različni problemi, smo se tej problematiki bolj posvetili in jo uvrstili na dnevni red konference Območne organizacije ZSSS Domžale ter izvedli anketo o tem. Za mnene smo povprašali predsednike sindikatov vseh družb in zavodov na domžalskem območju.

V večini organizacij (72,7%) menijo, da je zanimanja za izobraževanje malo. Razlogi za to so predvsem v pomanjkanju časa, ni interesa, ni denarja, ni spodbude in ni motivacije. Zelo zanimiv je podatek, da v večini organizacij sindikata skrbi za izobraževanje predsednik. Prav v nobeni sindikalni organizaciji pa nimajo programa izobraževanja. Na podlagi tega lahko tudi sklepamo, da v nobenem sindikatu nihče načrtno ne skrbi za izobraževanje za sindikalno delo. To pa je seveda zelo narobe, saj bi se moral vsak vodja (to pa je seveda vsak predsednik sindikata) zavedati lastne odgovornosti za izobraževanje in razvoj svojih sindikalnih kolegov in sodelavcev.

Predsedniki sindikatov domžalskega območja so se najpogosteje vključevali v seminarje in delavnice,

ki jih je organizirala območna organizacija. Sodeč po rezultatih ankete imajo sindikalna vodstva dovolj sindikalne literature za izobraževanje. Za uspešno vodenje organizacije pa bi se morali še bolj izpopolniti v komuniciranju, pridobiti bi morali ustrezna znanja za boljše sodelovanje in timsko delovanje ter pogajanje.

V program izobraževanja bi bilo potrebno vključiti tudi sindikalne funkcionarje, ki opravljajo posebne naloge sindikata družbe oziroma zavoda (blagajnik, evidentičar, informator idr.). Več kot polovica predsednikov meni, da bi se morali stalno izobraževati vsi člani izvršnih odborov.

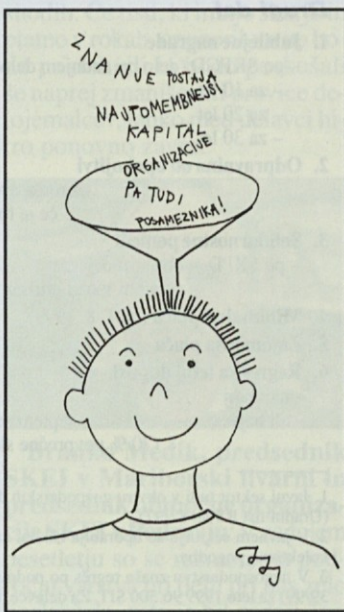
Po mnenju predsednikov bi morali uvesti stopnjevalni sistem pridobivanja znanja za sindikalne funkcionarje.

Glede na mnenje članov konference ob-

močne organizacije so vzroki za stanje na področju izobraževanja v ZSSS v tem, ker vodstvo ZSSS in vodstva sindikatov dejavnosti namenja jo usmerjanju v izobraževanje premalo pozornosti. Sistem izobraževanja v ZSSS je pomanjkljiv (ni evidence, zahtevnost ni prilagojena predznanju slušateljev, premalo je izobraževanja, ki bi bilo uporabno za kakovostno in učinkovito ukrepanje sindikalistov ...). Posledice pomanjkljivosti sistema izobraževanja v ZSSS se kažejo v tem, da delo sindikalnih funkcionarjev ne pride do prave veljave, da imajo sindikalisti občutek neenakosti v odnosu do delodajalcev, da se pojavlja nedisciplinarnost v organizaciji. Članstvo je nezadovoljno z delom sindikalistov, medsebojni odnosi se slabšajo. Iz analize potrebe po izobraževanju v sindikatih družb in zavodov je razvidno, da potrebujemo v ZSSS takšne programske usmeritve in takšno delitev izobraževalnega dela, ki bi zagotavljala osnovno izobraževanje članov, splošno izobraževanje zaupnikov, sindikalno izobraževanje za nosilce posebnih dejavnosti, posebno izobraževanje funkcionarjev oziroma poklicnih pooblaščenih zaupnikov in izobraževanje izobraževalcev. Sindikalno izobraževanje mora postati pomembna sestavina kadrovskega spremljanja in načrtovanja.

(Sprejeto na seji konference Območne organizacije ZSSS Domžale, 18. 10. 1999).

Justi Arnuš, sekretarka

SKEI začenja delo z mladimi

Ker se Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije zaveda, da na mladitvi svet stoji, je prejšnji teden v Radovljici organiziral seminar za mlade. Pravila ga je posebna komisija za vprašanja mladih, ki deluje pri republiškem odboru in ima za nalogo usposabljanje mladih za delo v sindikatu. Na seminarju, udeležilo se ga je 21 mladih kovinarov in kovinarjev, sta sodelovala tudi Bernhard Stiedel in Robert Armellini iz IG Metalla Bavarske, udeležencem sta predstavila bogate izkušnje iz te nemške dežele.

SKEI se je za to akcijo odločil, ker v njegove vrste ne vstopa dovolj mladih delavcev. Prav zaradi tega želi mlade pridobiti že v času njihovega izobraževanja. Za pridobivanje mladih je SKEI pripravil plakat in posebno zloženko. O operativnem programu spoznavanja mladih s sindikatom se SKEI dogovarja tudi z zavodom za šolstvo in ministrstvom za šolstvo.

Z usposabljanjem želi SKEI mladim, podobno kot ženskam in upokojevcem, ustvariti posebne možnosti delovanja in vplivanja na svojo politiko.

Udeleženci seminarja so obravnavali tudi aktualne politične teme in probleme mladih. Dogovorili so se o pripravi posebnega akcijskega programa za prihodnje leto.

Pred koncem seminarja je bil tudi družabni večer, na katerem je Vlado Kreslin navdušil tudi goste iz Nemčije. Na tem večeru smo se družili tudi z ravnatelji, ki imajo v našem centru stalne oblike izobraževanja.

Pred Sindikalnim izobraževalnim centrom v Radovljici so udeleženci pozirali tudi za naše glasilo.

Branko Amon, za komisijo za mlade pri SKEI

Priznanje za študijski krožek iz Podravja

V članku je pravilno zapisana moja izjava, ki sem jo ob tej priliki dala novinarju. Navedla sem, da se ZSSS zaradi bolezenske odsotnosti voditeljice študijskih krožkov na razpis ni prijavila. Istočasno sem izrazila blaznolovnje, da lahko bolezen povzroči izpad takšnih aktivnosti v ZSSS, za katere bi se morali po programu izobraževanja prioritarno zavzemati. Na to mojo izjavo se je prizadeto oglasila kolegica Vanda Rešeta. Menila je, da gre za mojo neopravičeno kritiko njene bolezenske odsotnosti ter da seveda zaradi bolezni nikakor ni mogla vplivati na prijavo za razpis.

Z njo se v celoti strinjam. Zato se ji tudi opravičujem, če je moja izjava razumela kot napad na njeno odsotnost.

Poudarjam pa, tako kot sem poudarila že njej, da je moja izjava kritika delovanja v ZSSS, saj ne morem razumeti, da lahko nekatere aktivnosti zaradi začasne odsotnosti posameznika povsem zamrejo. To pa prav gotovo ni krivda kolegice Vande Rešeta.

Naj ob tej priliki še poudarim, da je prav Vanda Rešeta s svojimi aktivnostmi izredno veliko pripomogla k izvedbi študijskih krožkov v Podravju. Prav tako nam je pomagala, da smo usposobili lastnega vodjo študijskih krožkov. Tako bomo v bodoče lahko aktivnosti v celoti izvajali sami. Zato se ji v svojem imenu in v imenu svojih sodelavcev za vse njeno dosedanje delo iskreno zahvaljujem.

Še enkrat iskreno opravičilo za morebitno nejasno razumevanje mojih misli.

Vekoslava Krašovec

Pogovor z zaupnikom Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Nives Ozbič in Dominikom Fabjanom iz Dutovelj

"Delo v takšnih zavodih, kot je naš, je izjemno zahtevno in težko, tako v fizičnem kot v psihičnem pogledu. Takšno delo zmore pravzaprav samo človek, ki ga opravlja s srcem," pravi predsednica sindikata zdravstva in socialnega skrbstva v Socialno varstvenem zavodu v Dutovljah Nives Ozbič in njen namestnik Dominik Fabjan. Z njima smo se pogovarjali o delu in nalogah sindikata v tem zavodu, v katerem skrbijo za varstvo in rehabilitacijo ljudi s posebnimi potrebami.

V ospredju je skrb za varovance

V Socialno varstvenem zavodu v Dutovljah, ki ima tako odprte kot odprte oddelke, je trenutno 153 varovancev. Med njimi je največ varovancev z diagnozo duševne bolezni, starostnikov z demenco ter drugih varovancev, ki ne morejo skrbeti zase. Veliko varovancev je tudi nepokretnih, zato je njihova oskrba še toliko bolj zahtevna in naporna. "Delavci zavoda si prizadevamo, da bi bila kakovost življenja naših varovancev čim boljša. Najbolj veseli pa smo, kadar se zdravstveno stanje katerega od varovancev tudi ob naši pomoči tako izboljša, da lahko zavod zapusti in odide v domačo oskrbo, čeprav se trudimo, da bi bilo tudi pri nas vsem lepo," pravi Nives Ozbič. "Sicer pa je v našem zavodu okoli 90 zaposlenih, v sindikat zdravstva in socialnega skrbstva pa je vključenih okoli 70 delavcev."

Kako pa so delavci za svoje odgovorno in naporno delo nagajeni? "Naš delovni kolektiv je sorazmerno mlad, zato imamo vsi še veliko energije in volje do dela. Svoje delo zaposleni sicer opravljamo zavzeto in s srcem, vendarle pa plače niso temu primerne," pravi Ozbičeva. "V takšnih zavodih, kot je naš, se je o plačah tudi težko pogajati, saj v Sloveniji, še zlasti pa v naši regiji, ni veliko zavodov in ustanov, s katerimi bi se lahko primerjali. Poleg tega pa so plače posameznikov dandanes tajne, zato je sindikatu še težje preverjati, ali se dogovorjena merila v praksi zares dosledno upoštevajo."

Delo v socialno-varstvenih zavodih je zahtevno in naporno

Ozbičeva in Fabjan opozarjata tudi, da veliko delavcev opravlja delo v teh izmenah tako kot večina delavcev v zdravstvu, še zlasti v bolnišnicah in socialno varstvenih zavodih pa morajo delati tudi ob sobotah, nedeljah in praznikih. "Včasih smo imeli probleme z neustreznim plačevanjem dela ob praznikih. Sedaj prejemo plačilo za delo čez praznike po kolektivni pogodbi," pravi Fabjan.

Tudi regres so zaposleni prejeli v skladu s kolektivno pogodbo. Večji del regresa so že dobili, na manjši del regresa pa so v središču septembra še čakali.

Delavci zavoda imajo urejeno

vi Ozbičeva. "Probleme rešujemo s pogajanjem. Do obljub delavci pridemo hitro, žal pa ni vedno tudi konkretnih rezultatov."

Sindikat ne bedi samo nad ureničevanjem delavskih pravic v

nem zavodu Dutovlje ogorčeni zaradi predloga, da bi se poslanci lahko predčasno upokojevali. "Medtem ko so poslanci za vse slovenske delavce predlagali zvišanje starostne meje za upoko-

zavodu, temveč svojim članom tudi pomaga, če se znajdejo v socialni ali kakšni drugi stiski. "Blagajne vzajemne pomoči v zavodu sicer nimamo, zato pa svojim članom v stiski priskoči na pomoč kar sindikat. V zadnjem času smo v dveh primerih za pomoč zaprosili republiški odbor našega sindikata. Reči pa moram, da kakšnih posebnih socialnih problemov naši člani nimajo," pravi Fabjan. "Članom sindikat nudi tudi pravno pomoč, vendar jo zelo redko potrebujejo."

Tako kot številne delavce po vsej Sloveniji so tudi delavce Socialno varstvenega zavoda Dutovlje v zadnjem času vznemirile raz-

jitev, so sami sebi želeli omogočiti predčasno upokojevanje. Kje je tu morala?" pravi Ozbičeva in Fabjan. "Konec koncev nam ne more biti vseeno, kako se bodo upokojevali poslanci, saj prejemo sredstva vsi iz ene vreče."

Po mnenju Ozbičeve in Fabjana je za delavce zelo pomembno tudi, kakšne rešitve bodo uzakonjene v novem zakonu o delovnih razmerjih. "Zaposleni v Hrastovcu so se že doslej zavzemali za to, da bi imeli delavci v socialno varstvenih zavodih beneficirano delovno dobo. Mi se v te razprave doslej še nismo dovolj vključili."

"Poglejte: sam sem svoj čas delal na železnici, kjer sem imel beneficirano dobo. Odkar sem se zaposlil v našem zavodu, kjer je delo mnogo bolj izpostavljeno in naporno, pa na beneficirano dobo niti pomisliti ne smem. Kje je tu logika?" se sprašuje Fabjan. "Tisti, ki krojijo našo delovnopravno zakonodajo, včasih pozabijo, da je delo v takšnih zavodih, kot je naš, lahko tudi nevarno, saj so med varovanci tudi takšni, ki so že povzročili kakšno kaznivo dejanje, vendar pa so jih zaradi narave njihove bolezni napotili v naš zavod. Zaposleni morajo biti tudi zaradi tega pri delu izjemno zbrani, kar terja še dodatne napore."

Nives Ozbič:
Delavci zavoda si prizadevamo, da bi bila kakovost življenja naših varovancev čim boljša.

tudi prehrano med delom, vendar pa z njo vsi niso zadovoljni. Zato se sindikat pogaja, da bi delavci dobili regres za malico (v višini, ki jo določa kolektivna pogodba) izplačan v gotovini.

Probleme rešujejo s pogajanjem

Kako pa deluje sindikat v zavodu? "Sindikalni zaupniki so bili izvoljeni na referendumu. V vodstvu sindikata je pet zaupnikov, vendar so zares aktivni samo trije," pravi Nives Ozbič. "Delo sindikalnih zaupnikov dandanes ni lahko, saj se morajo za interese in pravice delavcev izpostaviti."

"Odnosi med vodstvom podjetja in sindikatom so korektni," pra-

Dominik Fabjan:
Sindikat svojim članom nudi tudi socialno in pravno pomoč, vendar jo zelo redko potrebujejo.

prave o reformi pokojninskega sistema, o predlogu novega zakona o delovnih razmerjih, še zlasti pa o poslanskih plačah.

Kaj bodo prinesli novi zakoni?

"Delavcem v takšnih zavodih, kakršen je naš, kjer je delo v vseh pogledih zelo naporno, ni vseeno, do katerega leta starosti bodo morali delati," pravi Ozbičeva. "Res pa je, da marsikateri mlajši sodelavec danes še ne razmišlja o tem, kdaj in pod kakšnimi pogoji se bo lahko upokojil, čeprav bodo posledice pokojninske reforme na svoji koži najbolj občutili ravno mlajši delavci."

Še posebej pa so bili delavci in sindikalisti v Socialno varstve-

Nagrada – zadovoljstvo varovancev

"Kljub vsem težavam pa zaposleni v našem zavodu še z veseljem delamo in skrbimo, da bi bilo našim varovancem lepo. Tako smo denimo z veseljem peljali na počitnice skupino varovancev s težjimi motnjami, čeprav smo zato dobili plačane samo redne ure. Delo z varovanci na počitnicah je bilo zelo naporno, nagajeni pa smo bili z njihovim zadovoljstvom."

T. K.

Posvetovanje žičničarjev in naravovarstvenikov

Žičnice bi lahko dale delo več kot 5000 novim delavcem

Zima je pred vrati, z njo pa tudi zimsko-turistična sezona. Zato so se slovenski žičničarji že sestali in pogovorili o svojih problemih. Na tokratno strokovno posvetovanje, ki so ga v Mariboru pripravili v sodelovanju z ministrstvom za malo gospodarstvo in turizem ter z ministrstvom za promet in zveze, so povabili tudi naravovarstvenike, ki imajo o gradnji novih žičnic in smučišč običajno največ pomislekov. Sodelovali so tudi predstavniki turističnega gospodarstva in lokalnih skupnosti. Izkušnje pri sonaravnem izgradnji žičnic in urejanju smučišč so predstavili žičničarji iz sosednje Avstrije, kjer je turistična infrastruktura v gorah odlično razvita.

Minister za malo gospodarstvo in turizem Janko Razgoršek je med drugim dejal, da bo država poslej bolj pomagala pri razvoju gorskega turizma, saj mora prebivalcem, ki bivajo ob gorah, zagotoviti možnosti za zaslužek in preživetje.

Razprava o sonaravnem načrtovanju žičnic in urejanju smučišč je bila polemična: turistični delavci so trdili, da so žičnice okolju najbolj prijazen način prometa, naravovarstveniki pa so opozarjali na probleme, ki jih povzročajo posegi v naravo. Žičničarji so dokazovali, da izgradnja žičnic pravzaprav gore varuje (stacionarni turizem se ne razvija v gorah, temveč v dolinah; turisti puščajo avtomobile v dolinah, zato ceste v gorah niso tako obremenjene; poseke pod žičnicami in smučišča se v letnem času spremenijo v pašnike, kar gorskim kmetijam omogoča preživetje; z urejanjem smučišč se v gorskem svetu dejansko borijo proti pretiranemu poraščanju kmetijskih površin, kar je rak rana naše kmetijske politike in podobno), naravovarstveniki pa so opozarjali, da so z izgradnjo žičnic pri nas doslej običajno prizadeli naravo, zato pogledi naravovarstvenikov in turističnih delavcev na izgradnjo infrastrukture v gorah ne morejo biti nikoli popolnoma identični. Vsi udeleženci posveta pa so se strinjali, da je razvoj zimskega turizma lahko za Slovenijo izjemno zanimiv, saj so v nekaterih evropskih državah, denimo tudi v Avstriji, ravno z njegovim razvojem ublažili probleme brezposelnosti na demografsko ogroženih območjih. Državni podsekretar na ministrstvu za okolje in prostor Mladen Berginc pa je menil, da

se turistični delavci ne smejo bati narave, temveč morajo postati njeni zavezniki.

Kako bi lahko z izgradnjo žičnic pospešili razvoj zimskega turizma in ublažili probleme brezposelnosti, najbolj nazorno ilustrira raziskava "Razvoj žičniškega prometnega sistema v Republiki Sloveniji", ki jo je izvedla Fakulteta za gradbeništvo na mariborski univerzi. Po besedah Draga Severja, ki je raziskavo predstavil, ima promet z žičnicami veliko prednosti pred drugimi oblikami prevoza ljudi, poleg tega pa je okolju prijazen. V Sloveniji je 280 žičniških naprav v skupni dolžini 114 kilometrov, ki lahko na uro prepeljejo 130.000 potnikov. Za javni potniški promet v Sloveniji obratuje 44 žičnic v skupni dolžini 56 kilometrov in zmogljivostjo 40.000 potnikov na uro. Leta 1997 se je z žičnicami v Sloveniji prepeljalo 15 milijonov potnikov. Največji problem žičnic v Sloveniji pa je, da so v povprečju stare 27 let, vendar so zaradi dobrega vzdrževanja kljub temu varne. Če bi v naslednjih letih v žičnicah v Sloveniji investirali 230 milijonov evrov, bi se število turistov v naših gorah povečalo za 12.000 do 15.000, Slovenija pa bi pridobila od 4000 do 5000 novih delovnih mest.

Po besedah Milana Zajca, predstavil je Projekt turističnega razvoja Pohorja, je turistična ponudba na Pohorju razdrobljena, saj med zimskoturističnimi centri na mariborskem Pohorju, na Rogli, na Ribniškem Pohorju in na Kopah ni ustrezne povezave.

Če bi zgradili panoramsko cesto, nekaj kilometrov novih žičnic in uredili 90 hektarjev novih smučišč, poenotili smučarske karte ter poskrbeli za skupno promocijo, bi Pohorje zaživel kot enoto turistično območje, od katerega bi imeli koristi vsi turistični centri in vseh 18 občin, med katere je Pohorje "razdeljeno". Najbolj pomembno pa je, da bi z nadaljnjim razvojem zimskega turizma na Pohorju lahko znatno ublažili probleme brezposelnosti, ki pestijo delavce v vseh občinah pod Pohorjem. Ruški župan Vili Rezman je denimo dejal, da je v tej občin brezposelnost že 30-odstotna. Rešitev za zaježitev in ublažitev problemov brezposelnosti vidijo v turizmu in spremljevalnih dejavnostih, saj za širitev kemične industrije na lokaciji nekdanje Tovarne dušika v Rušah in drugih industrijskih podjetij ni več dovolj možnosti.

Kakor zatrjujejo turistični delavci, razvoj zimskega turizma na Pohorju ne bi v ničemer prizadel naravnega okolja, saj je od mariborskega Pohorja do Lovrenških jezer po ocenah kmetijcev zaraščenih okoli 660 hektarjev kmetijskih površin. Zato bi ureditev novih smučišč, pa ne samo na Pohorju, dejansko prispevala k umnemu gospodarjenju z naravnim prostorom. Da bi uresničili svoje razvojne načrte, Slovenski žičničarji potrebujejo okoli 400 hektarjev zemljišč za nova smučišča ter pomoč države pri zagotavljanju investicijskih sredstev. Ne nazadnje žičničarji računajo tudi na sredstva, ki bi jih morale lokalne skupnosti dobiti po zakonu iz naslova koncesij od prirejanja posebnih iger na srečo namenjsko za razvoj turistične infrastrukture. Naložbe v žičnice in drugo turistično infrastrukturo v gorah bi se po mnenju turističnih delavcev bogato obrestovale, saj bi Slovenija v naslednjih letih pridobila 4.000 do 5.000 novih delovnih mest na demografsko najbolj ogroženih območjih. Primer Avstrije v zvezi s tem ni samo zanimiv, temveč tudi poučen!

T. K.

Poslovno sodelovanje med podjetji iz srednje Evrope

V Mariboru je bilo pred dnevi poslovno srečanje podjetij iz Avstrije, Češke, Slovaške, Hrvaške in Slovenije. Na njem je sodelovalo več kot 80 srednje velikih in velikih podjetij, največ s področja kovinskopredelovalne, prehranske, lesnopredelovalne in kemične industrije.

Predsednik območne gospodarske zbornice v Podravju Vinko Lapuh je ob otvoritvi opozoril na uspešno gospodarsko sodelovanje omenjenih držav tako v okviru Cefte kot v okviru pridružitvenih prizadevanj za vstop v Evropsko unijo. Po Lapuhovih besedah se je blagovna me-

njava med podjetji iz srednjeevropskih držav v zadnjih letih močno povečala, vse več pa je tudi višjih oblik sodelovanja med gospodarskimi subjekti v tej regiji.

Poslovno srečanje je bilo organizirano tako, da so imeli udeleženci dovolj časa za navezavo medsebojnih stikov ter za pogovore o sodelovanju in konkretnih poslih. Veliko zanimanja za sodelovanje s slovenskimi podjetji – teh je bilo na srečanju 34 – so tokrat pokazali predstavniki češkega gospodarstva.

T. K.

S pomočjo tujega kapitala do novih delovnih mest

V zadnjih dveh letih je na slovenskem investicijskem tržišču čedalje bolj aktivno liziško podjetje Immorent AG z Dunaja, ki je bilo oziroma je še nosilec treh velikih investicij: poslovne zgradbe pohištvenega salona v Ljubljani, velike trgovine za potrebe Baumaxa v Mariboru ter Europarka v Mariboru, v katerem bo hipermarket Interspara in še 60 drugih trgovskih, gostinskih in storitvenih lokalov. Z izgradnjo Europarka bo Maribor predvidoma pridobil tudi preko 400 novih delovnih mest. V Baumaxovi trgovini pa so že na novo zaposlili 50 trgov in trgovcev. Poleg novih delovnih mest je Immorent AG, ki je v minulih dveh letih v Sloveniji investiral blizu 13 milijard tolarjev, zagotovil delo tudi številnim mariborskim in slovenskim gradbe-

nim podjetjem, ki izvajajo njegove investicije.

Pred dnevi je omenjeno dunajsko podjetje skupaj s Štajersko banko in hranilnico iz Gradca (Die Steiermärkische Bank und Sparkassen AG) v Mariboru pripravilo tiskovno konferenco, na kateri sta obe družbi skupaj predstavili hčerinsko podjetje, ki sta ga ustanovili v Mariboru. Gre za podjetje Die Steiermärkische Immorent Leasing d. o. o., ki ga vodi mag. Zmago Golob. Podjetje trži storitve obeh lastnic, poslovali pa je začelo na začetku letošnjega leta. Zaenkrat se podjetje največ ukvarja z lizingom investicijske opreme, strojev in gospodarskih vozil, v podjetju pa načrtujejo, da bodo do konca leta sklenili za več kot pol milijarde tolarjev pogodb. Naslednje leto nameravajo na

področju lizinga premičnin v Sloveniji doseči od 2- do 2,5-odstotni tržni delež.

Po besedah člana uprave podjetja Immorent AG z Dunaja mag. Franza Kerberja namerava ta lizing hiša še povečati obseg poslovanja v naši državi. Podjetje, ki posluje zlasti s podjetji na področju trgovine in gradbeništva, nima interesa poslovali samo z največjimi, temveč tudi s srednje velikimi in manjšimi slovenskimi podjetji.

Tudi Štajerska banka in hranilnica iz Gradca ima po besedah člana uprave Augusta Josta interes za razširitev svojega poslovanja v Sloveniji, zato se banka že zanima tudi za nakup delnic kakšne od slovenskih bank, ki se bodo privatizirale. Po Jostovih besedah se omenjena avstrijska banka že pripravlja na čase, ko bo tudi Slovenija polnopravna članica Evropske unije. Takrat si bodo banke z obeh strani meje konkurirale na skupnem evropskem finančnem trgu tako na področju poslovanja z občanami kot pri kreditiranju gospodarskega razvoja in novih delovnih mest.

T. K.

Enoten in odločen nastop sindikalistov pivovarn Laško in Uniona

V Bratislavi je bil od 14. do 16. oktobra posvet sindikatov pivovarn iz držav Višegrajske skupine (Slovenije, Madžarske, Češke, Poljske, Slovaške), kot opazovalci so sodelovali tudi predstavniki hrvaških sindikatov.

Posvet sta v imenu Mednarodne organizacije za hrano – IUL – vodila Paul Garver iz Ženeve in Frank Hantke iz fundacije Fridricha Eberta. Uvodno besedo so imeli predstavniki sindikatov Belgije, Nizozemske in Južnoafriške republike.

Slovenske pivovarje smo zastopali predsednik sindikata Pivovarne Laško **Andrej Kebe**, predsednik sindikata Pivovarne Union **Ciril Dešman** in podpisani.

Temeljni namen posveta je bil dogovor o aktivnostih sindikata pri soupravljanju v pogojih globalizacije in

vedno agresivnejšega prodora ameriškega kapitala v evropske pivovarne.

Govorili smo tudi o organiziranosti in aktivnostih sindikatov v deželah Višegrajske skupine v pogojih tranzicije. Izkazalo se je, da je razen obeh

slovenskih pivovarn, v katerih imajo tudi delavci lastniški delež, velika večina pivovarn na Poljskem, Madžarskem, Češkem, Slovaškem in Hrvaškem v celoti ali v večinski lasti multinacionalk iz Evrope ali Amerike.

Največje multinacionalke v pivovarstvu

Multinacionalka	Sedež	Blagovna znamka	Proizvodnja 1996 (v milijonih hl)
Anheuser Busch	ZDA	Budweiser/Bud	110,7
Heineken	Nizozemska	Heineken/Amstel	70,6
Philip Morris	ZDA	Miller	52,8
SAB	Južnoafriška r.	Castle/Lion	38,8
Brahma	Brazilijska	Brahma Chopp	38,3
Interbrew	Belgija	Stella Artois/Jupiler	34,0
Carlsberg	Danska	Carlsberg/Tuborg	32,3
Kirin	Japonska	Kirin	32,2
Foster	Avstralija	Fosters	27,3
Coors	ZDA	Coors	27,2

Oba predstavnika pivovarn iz Slovenije sta v razpravah zatrdila, da je v njihovih družbah privatizacija končana in da je hkrati potekal proces posodabljanja tehnologije in proizvodnega procesa. To je privedlo k boljši organizaciji dela in manjšemu številu zaposlenih. Oba sta tudi odločno zatrjevala, da bosta obe pivovarne ostali v večinski lasti slovenskega kapitala in njenih delavcev. Ker se zavedata, da se v današnjih časih ni moč izogniti globalizaciji in koncentraciji kapitala, sta izrazila prepričanje, da lastniški deleži pivovarn Laško in Union ne bodo prodani poceni. Sindikalisti iz drugih držav so izrazili nejevoljo nad novimi tujimi lastniki in predstavniki mednarodnega kapitala, zlasti zaradi njihovega odnosa do delavcev in pogojev dela.

Udeleženci posveta so se dogovorili za nadaljevanje medsebojnega sodelovanja in povezovanja v sindikalno gibanje delavcev pivovarn, s čimer bodo odgovorili multinacionalnim družbam, ki narekujejo vedno ostrejši in bolj nehumane pogoje dela.

Jovo Labanac

Dogovor o organizaciji in sodelovanju sindikatov treh trgovskih družb

V petek, 15. oktobra letos, so se na pobudo Janeta Mušiča, predsednika sindikata družbe Napredek Trgovina, d. d. v Jaršah pri Domžalah sestali člani izvršnih odborov sindikatov družb Napredek Trgovina, Kočna Kamnik in ABC Tabor Grosuplje. Sodelovala sta tudi sekretar Sindikata delavcev trgovine Slovenije Sandi Bartol in sekretarka Območne organizacije ZSSS Domžale Justi Arnuš. Namen sestanka je bil sprejem dogovora o sodelovanju in organizaciji sindikatov vseh treh družb po združitvi.

Delniške družbe Napredek Domžale, ABC Tabor Grosuplje in Kočna Kamnik so se namreč avgusta letos združile v eno. Družba se bo imenovala VELE, Trgovska družba, d. d.

Poslovati bo začela s prvim dnem leta 2000, sedež pa bo imela v Domžalah. Združena družba bo zaposlovala približno 1200 delavcev.

V vseh treh družbah že sedaj uspešno delujejo sindikati, ki so povezani v Sindikat delavcev trgovine Slovenije in ZSSS. Sindikat Napredka šteje 475 članov, sindikat Kočne 230 članov in sindikat ABC Tabor 170 članov. V razpravi o organiziranosti sindikata po združitvi družb so poudarili, da je cilj nove organiziranosti sindikata doseči čim večjo učinkovitost sindikata pri uveljavljanju pravic delavcev in dobro sodelovanje.

Imenovali so tudi posebno komisijo za pripravo predloga in aktov o novi organiziranosti sindikata.

Justi Arnuš

K V A K

ATRIK, d. o. o.
Dalmatinova 4, Ljubljana
Tel.: 061/13-41-255, 13-41-256

Sindikalnim poverjenikom, upravam podjetij, prijaznim darovalcem

Tudi otroci letos praznujejo prehod v novo tisočletje, toda veseli bodo predvsem daril. Nova tisočletja bodo tudi še potem. Prijazne starše in podjetnike ter uprave podjetij vabimo k nakupu daril za generacijo, ki nam bo plačala pomemben del pokojnine. Nekaj ponudb za naročilo 20 in več kompletov daril:

DELFIN ali FLOKI veliki plišasta prvorazredna igrača za 2 do 5 let – 74 cm	kom 2.500,00 SIT
ŽABA ČUDOVITA	tudi 2.500,00 SIT
SLONČEK TONKO	samo 1.050,00 SIT
ŠTORKLJA KAR TAKO	tudi 2.500,00 SIT
ZAJČEK PIKI	920,00 SIT

Primerljive cene tudi za slončka, miško, foto album itd. Tehnične igrače primerne do 7 let starosti. Za sindikalne organizacije ali kolektive pripravimo tudi darilne pakete, ki jih sestavimo po vaših željah (tako po starosti otrok kot po ceni) Če želite praktične in koristne izdelke (odejice, brisačke, prevleke, jogi rjuhe ali vzglavnike), nas pokličite. Kam? 061/326-982, 13-41-255, 13-41-256, v nujnih primerih tudi 061/13-41-200, faks 061/326-982. Naročilnice sprejema Atrik, d. o. o. Ljubljana, Dalmatinova 4.

Prijazen dan in voščila za 2000 in tudi naprej.

Zabavni ali otroški tehnični program pa vam je na voljo ob soglasju malo starejših uporabnikov. Ni nujno, da naročite, dovolj je, da nas pokličete, pretentali nas boste.

Vaša želja bo postala iskrica vaših otrok.

Prodajalec:
dedek Miklavž – Metod vas vabim k nujnim stroškom.

Hamoreska

"Naš direktor je danes tečen kot podrepna muha," je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi dejal rezkar Vili. "Dopoldne je trikrat kot ris pridivil v proizvodni obrat in se jezil na našega šefa, ker še niso narejena vrtna vrata, ki jih delamo zanj. Tako je kričal, kot da bi bil drogirani!"

"Vili, če bi ti poznal njegovo ženo, bi ti bilo jasno, zakaj je naš direktor danes dopoldne tekal po tovarni kot zmešan," je dejal mizar Tone. "Če danes vrtnih vrat ne boste naredili do konca, ne bi bil rad v direktorjevi koži. Kdo ve, morda ga bo žena zvečer priklenila k ograji, da se ji ponoči kakšen klateški pes ne bi posral na solato."

"Če bi bila moja ta stara tako tečna kot direktorjeva žena, bi jo že zdavnaj poslal nazaj k tašči," je udaril po mizi zidar Peter. "Dedec, ki se pusti komandirati babam, ni kaj prida vreden!"

"Ravno pravi se usti!" se je zakrohotala kuharica Špela. "Peter, ti le pazi, da te tvoja tašča ne sliši! Potem boš tudi ti jutri prišel v tovarno takšen, kot da bi bil drogirani!"

"Fantje, šalo na stran! Stvar je resna!" je povzdignil glas skladiščnik Rudi. "Ali ste pozabili, da je bil naš direktor prejšnji teden v Angliji?"

"Če misliš, da ima direktor sedaj slabo vest pred ženo, ker je po Angliji druge babe preganjal, potem se hudo motiš," mu je vskočil v besedo Vili. "Naš direktor je šel v Anglijo samo zaradi tega, ker je zavohal funte. Ko bomo dobili naslednjo pošiljko repromateriala iz Anglije, bomo po tem, koliko škarta bo v zabojih, hitro ugotovili, ali mu je angleški partner dal funte vohati ali ne."

"Saj, saj! Ravno v tem je problem!" je vzkliknil Rudi.

"Ti nič ne skrbi za našega direktorja, da bi imel zaradi tega, ker je vzel podkupnino, kakšne probleme. Takšni, kot je on, že znajo denar tako hitro pospraviti v žep, da tega nihče ne ugotovi in ne opazi."

"Ravno o tem govorim, da tukaj ne gre za navaden denar – temveč za funte!"

"Kakšna razlika pa je med funti in drugimi devizami, saj so menjalna razmerja med valutami držav, ki so v Evropski uniji, že enkrat za vselej določena?" se je v pogovor ponovno vmešal Tone.

"Seveda je razlika. Funti so, no, kako naj povem, nekako okuženi!" je s pomenljivim glasom pojasnil Rudi.

"Kako okuženi?" smo presenečeno povprašali vsi v en glas.

"No, pred dnevi sem v časopisu prebral, da se je v Angliji polulična trgovina z mamili tako razpasla, da so že na vsakem četrtem bankovcu našli sledi kokaina," je s pomenljivim glasom naprej razlagal Rudi. "Saj razumeta: že vsak četrty funt so imeli v rokah

ljudje, ki so si prej umazali roke s kokainom. Če je naš direktor šel v Anglijo funte vohat, je lahko čisto zares drogirani."

"Joj! Morda pa je z direktorjem zares nekaj narobe!" je vzkliknila Špela. "Danes, ko sem mu nesla dunajski zrezek v pisarno, je tako buljil vame, kakor da me še nikoli ne bi videl."

"Nehaj govoriti neumnosti, Špela. Ali ne vidiš, da se pogovarjamo o resnih stvareh," je nejevoljno dejal Vili. "Jutri pridi v službo v normalnem in ne v prekratnem krilu, pa nihče ne bo buljil vate. Ta stvar v zvezi s kokainom pa je lahko resna! Rudi, ali ti je znano, kako kokain učinkuje na ljudi?"

"Človek, ki posnifa kokain, postane tako hraber, da se začne obnašati, kakor da zakoni zanj sploh ne bi veljali. Za človeka, ki je pod vplivom kokaina, nenehno obstaja nevarnost, da bo storil kakšno kaznivo dejanje," je z resnobnim glasom pojasnil Rudi.

"Če je tako, potem pa očitno mnogi naši menedžerji in politiki že dolgo snifajo kokain," je s komentarjem pohitela Špela.

"Špela, nehaj politizirati!" je vzkliknil Vili. "Ali ne vidiš, da je stvar resna. Sedaj je jasno, zakaj je danes direktor tako razgrajal v proizvodnem obratu. Še sreča, da ni koga napadel. V tem primeru ne gre za gospodarsko ali

politično, temveč za zdravstveno vprašanje. Nujno se moramo posvetovati z našim obratnim zdravnikom."

"Preden pa boste odšli na posvet z zdravnikom, pa si privoščite še kakšen osvežilen napitek," je predlagala praktikantka Suzana. "Gospa Špela, prosim, prinesite vsem v menzi multivitaminski sok, da ga spijemo na in za zdravje. Jaz plačam!"

"Kaj pa je sedaj to? Ali se ti zdimo vsi skupaj v tej tovarni tako bolni, da boš za naše zdravje žrtvovala celotno stipendijo?"

"Odkrito povedano: rada bi se rešila vsega denarja – do zadnjega tolarja," je veselo in odločno dejala Suzana. "V Angliji, ki velja za urejeno pravno državo, so imeli vsak četrty funt v žepu ljudje, ki so si roke umazali s trgovino z mamili. Samo pomislite, koliko tolarjev so pri nas že imeli pod prsti različni kvazi menedžerji in novodobni povzpelniki, ki imajo umazane roke od goljufij, divjih privatizacij, malverzacij, podkupovanja in od drugih nečednih poslov. S temi nevarnimi boleznimi pa se ne bi rada okužila – raje sem brez denarja!"

"Fuj in feji!" smo izdabili vsi v en glas in takoj zapili ves denar, kolikor ga je kdo imel pri sebi. Odslej v naši menzi pijemo na kredo, dolg z obrestmi pa nam odtegnejo od plače. Tako si nam vsaj pri malici ni treba več mazati rok z okuženim denarjem.

Iz dnevnika delavca Jožeta

Okuženi denar

Lepi zobje

"Čudovite zobe imaš?" je rekel fant dekletu, ki ga je osvajal.

"Lepe zobe sem podedovala po babici?"

"Neverjetno, pa so ti prav?"

Nelogično vprašanje

"Ali varaš svojo ženo?"

"Lepo te prosim, koga drugega pa bi še lahko varal?"

Bučke

"Kuhar, ali so te bučke iz Nizozemske?"

"Meni je vseeno, jaz se z njimi nisem pogovarjal, samo pripravil sem jih!"

Vse lepo po vrsti

"Žganje, pivo, vino?" je vprašal natak.

"Da, da! Samo ne prinesite vsega naenkrat, ampak lepo po vrsti!"

Previdnost je na mestu

"Sedaj pa moram zares dobro paziti, da ne zanosim."

"Ali nisi ravno včeraj rekla, da je mož odšel za pol leta službeno v Ameriko?"

"Saj, ravno zato!"

Pametna odločitev

"Dragi mož, tvojega sekiranja ne prenesem več! Ubila se bom!"

"Jaz tudi!"

"Res? Samo povej mi prej – potem se jaz ne bi!"

Premajhna

"Gospod doktor, samo tega mi ne recite, da sem predebela?"

"Saj niste, samo premajhni ste za pol metra!"

Vrhunec

"Žena, zakaj mi nikoli ne poveš, kadar doživiš orgazem?"

"Saj bi ti, pa te takrat običajno ni doma!"

Logično vprašanje

"Ali tvoje krave kadijo?"

"Ne. Zakaj?"

"Potem pa ti štala gori!"

Dobra zamenjava

"Danes sem za svojo ženo dobil originalno Kobilco."

"To pa si odlično zamenjal!"

Obletnica

"Včeraj sta z ženo imela obletnico poroke. Kako sta jo proslavila?"

"Molče!"

"Ne razumem ..."

"No, z molkom – enominutnim!"

Sprejem za Gorenjce

"Gospod natak, kakšno prekmurško specialiteto nam lahko svetujete? Veste, mi smo iz Gorenjske in tukajšnjih jedi ne poznamo."

"Prekmurje je znano po odličnih burekih."

"Potem pa prinesite enega!"

"Žal jih pri nas ne pečemo. Najboljše je, če poskusite srečo kje drugje!"

Pogrešani mož

"Kaj vas je prineslo na policijo?"

"Prišla sem prijaviti, da je neznan kam izginil moj mož!"

"Koliko je visok?"

"180 centimetrov!"

"Kakšne barve oči ima?"

"Rjave."

"Kako pa je bil oblečen?"

"Na sebi je imel sivo srajco, sive hlače in bel predpasnik!"

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije organizira izobraževalna seminarja

Osebnost uspešnega pogajalca

PROGRAM SEMINARJA:

Od 9.00 do 9.15 ure

**Uvod v seminar:
Vanda Rešeta, vodja
izobraževanja pri ZSSS**

Od 9.15 do 10.30 ure

**- Pomen osebnosti pogajalcev
za uspešnost pogajanj**

Test: Stili pogajanja (ocena naravnih nagnjenj pogajalca pri pogajanjih in njegov vpliv na uspešnost pogajanj)

Analiza rezultatov testa

Od 10.45 do 11.30 ure

**- Koristne in škodljive
lastnosti pogajalcev**

Od 11.30 do 12.15 ure

**- Najpogostejše napake
pogajalcev**

Test: Ocene nekaterih napak pogajalcev

Od 12.15 do 13.30 odmor

Od 13.30 do 15.00 ure

**- Vrste in načini uporabe
pogajalskih taktik
- Načini nevtraliziranja
učinkov pogajalskih taktik**

Od 15.15 do 16.30 ure

**- Uporaba moči v pogajanjih
- Uporaba laži v pogajanjih
- Odkrivanje laži**

Od 16.30 do 16.45 ure: zaključek seminarja

Cilji seminarja so:

- omogočiti udeležencem, da ocenijo svoja naravna nagnjenja glede pogajalskih sposobnosti, svoje prednosti in pomanjkljivosti v vlogi pogajalca,
- spoznati pogajalske taktike, njihovo uporabo in načine izničenja njihovih učinkov, če jih uporablja nasprotna stran,
- seznaniti udeležence z možnostmi in postopki povečevanja svoje pogajalske učinkovitosti.

Namembnost seminarja:

Seminar je namenjen predsednikom sindikatov podjetij in zavodov, funkcionarjem sindikatov dejavnosti in območnih organizacij ZSSS ter članom svetov delavcev.

Pogoj za udeležbo na seminarju je članstvo v enem od sindikatov dejavnosti, ki so združeni v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije.

Čas in kraj izvedbe:

Seminar bo v četrtek, 18. novembra 1999, v Domu sindikatov, Dalmatinova 4, Ljubljana, soba 16/I.

Kaj mora delavski predstavnik v nadzornem svetu vedeti o poslovanju gospodarske družbe – uvodna znanja

Cilji: Namen izobraževalnega seminarja je usposobitev delavskih predstavnikov v nadzornih svetih gospodarskih družb za čim bolj učinkovito delovanje v teh organih.

Namembnost: Seminar je namenjen delavskim predstavnikom v nadzornih svetih gospodarskih družb, članom svetov delavcev ter sindikalnim funkcionarjem in strokovnim delavcem sindikatov dejavnosti, območnih organizacij ZSSS in Zveze.

Pogoj za udeležbo na seminarju je članstvo v enem od sindikatov dejavnosti, ki so združeni v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije.

Čas in kraj izvedbe: Seminar bo potekal od 9. do 10. novembra 1999 v Sindikalnem izobraževalnem centru, v Radovljici, Gradnikova 1.

PROGRAM SEMINARJA:

1. dan, torek, 9. november 1999

Uvod v seminar: Vanda Rešeta, vodja izobraževanja pri ZSSS

Tema:

GOSPODARSKA DRUŽBA IN NOVO POSLOVNO OKOLJE

- Konsolidacija lastniške strukture
- Optimizacija kapitala
- Prevzemi in obramba pred prevzemi
- Komuniciranje z delničarji

Predavatelj: Matjaž Logar, dipl. iur., svetovalec za pravno-gospodarske zadeve, specialist za terminsko poslovanje

- Dividendna politika
- Nagrajevanje menedžmenta in zaposlenih (opsijski in delniški načrti)

Predavatelj: Leonardo F. Peklar, dipl. iur. in diplomant Babson Collegea iz programa za podjetniško svetovanje, strokovnjak za trg vrednostnih papirjev.

2. dan, sredo, 10. november 1999

Tema: STRATEŠKA PRENOVA GOSPODARSKE DRUŽBE

- Kako do strateški ciljev in korporacijske kulture
- Strateški poslovni načrt, načrtovanje in izvajanje
- Delavnica

Predavatelj: mag. Marjan Peršak, spec. menedžmenta in magister sociologije, strokovnjak za korporacijsko kulturo in strateški menedžment

- Finančna analiza in strategija
- Delavnica

Predavateljica: mag. Cvetka Peršak, finančna izvedenka, cenilka podjetij

Dodatne informacije: Odgovore na dodatna vprašanja v zvezi s tem seminarjem dobite pri Vandi Rešeta na telefonski številki 061/316-489 in pri Jožici Anžel na telefonski številki 061/13 41 239, faks: 061/ 13 34 279 in 317 298.

Razpisni pogoji in prijavnica za seminar so bili objavljeni v 35. številki Nove Delavske enotnosti.

Vodja izobraževanja pri ZSSS:
VANDA REŠETA

Metode: Predavanje, aktivno sodelovanje udeležencev, testi o pogajalski sposobnosti in nagnjenjih udeležencev seminarja, razprava o rezultatih testov in njihovi uporabi, analiza posameznih primerov.

Strokovni izvajalec: dr. Bogdan Kavčič, univerzitetni profesor, avtor knjig: "Kako se uspešno pogajati" (1992) ter "Spretnost pogajanja" (1996) in številnih strokovnih člankov o pogajanjih.

Rok za prijavo: Prijave za seminar na izpolnjeni prijavnici pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Ljubljana, Dalmatinova 4, najkasneje do 10. novembra 1999. Seminar bomo izvedli, če bo 18 prijav. Če bo prijav več, bomo preostale prijavljene uvrstili na naslednji seminar.

Kotizacija: Cena seminarja znaša 11.000 SIT za posameznega udeleženca (v ceno je vključeno strokovno gradivo in osvežilni napitki). Prijavnici za seminar je treba priložiti potrdilo o plačilu kotizacije. Kotizacijo nakažite na ŽR Zveze svobodnih sindikatov Slovenije št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila pripišite "Seminar VI., sklic na številko 06".

Dodatne informacije: Odgovore na dodatna vprašanja v zvezi s tem seminarjem dobite pri Vandi Rešeta na telefonski številki 061/316-489 in pri Jožici Anžel na telefonski številki 061/13 41 239 ali 061/316 489. Številka faksa: 061/13 34 279, 317 298

Vodja izobraževanja pri ZSSS:
VANDA REŠETA

**PRIJAVNICA za izobraževalni seminar "OSEBNOST USPEŠNEGA
POGAJALCA" 18. novembra 1999 v Domu sindikatov, Dalmatinova 4,
Ljubljana, soba 16/I**

Ime in priimek: Datum rojstva:

Izobrazba, stopnja izobrazbe:

Naslov doma:

Zaposlitev, naziv in naslov družbe:

.....

- delovno mesto:

Član sindikata dejavnosti Slovenije:

Član sveta delavcev: DA NE

Funkcije v sindikatu podjetja oz. zavoda:

Predsednik sindikata podjetja: DA NE

Drugo (navedite):

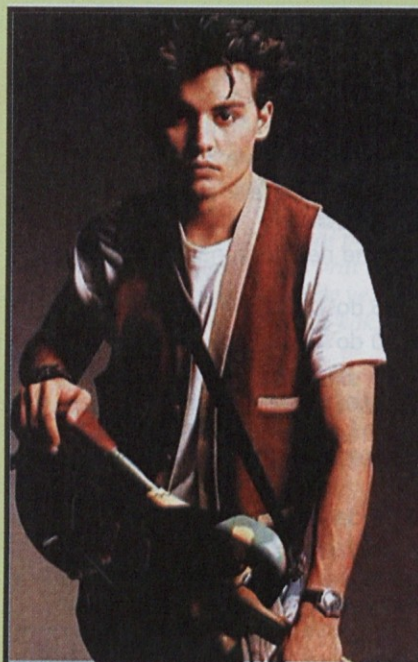
Funkcije na drugih ravneh sindikalne organiziranosti

- V sindikatu dejavnosti (navedite):

- V območni organizaciji ZSSS (navedite):

Žig in podpis odgovorne osebe

Kraj,, datum:

IGRALKA GARDNER
GRŠKA MISIONARJA – BRATA
KATAŘINA ČAS
ŽUPNIJA
LEVI PRITOK LABE

ORIENTALSKO GOSTIŠČE
PECELJ GÖBE
7
ERBLJ
MOČNO SUNKOVITO GLASNO DIHANJE
UPAD MORSKE VODE
REKA, KI TEČE SKOZI TERENI V ITALIJI

IGRALKA GARDNER
GRŠKA MISIONARJA – BRATA
KATAŘINA ČAS
ŽUPNIJA
LEVI PRITOK LABE

ORIENTALSKO GOSTIŠČE
PECELJ GÖBE
7
ERBLJ
MOČNO SUNKOVITO GLASNO DIHANJE
UPAD MORSKE VODE
REKA, KI TEČE SKOZI TERENI V ITALIJI

IGRALKA GARDNER
GRŠKA MISIONARJA – BRATA
KATAŘINA ČAS
ŽUPNIJA
LEVI PRITOK LABE

ORIENTALSKO GOSTIŠČE
PECELJ GÖBE
7
ERBLJ
MOČNO SUNKOVITO GLASNO DIHANJE
UPAD MORSKE VODE
REKA, KI TEČE SKOZI TERENI V ITALIJI

IGRALKA GARDNER
GRŠKA MISIONARJA – BRATA
KATAŘINA ČAS
ŽUPNIJA
LEVI PRITOK LABE

ORIENTALSKO GOSTIŠČE
PECELJ GÖBE
7
ERBLJ
MOČNO SUNKOVITO GLASNO DIHANJE
UPAD MORSKE VODE
REKA, KI TEČE SKOZI TERENI V ITALIJI

IGRALKA GARDNER
GRŠKA MISIONARJA – BRATA
KATAŘINA ČAS
ŽUPNIJA
LEVI PRITOK LABE

ORIENTALSKO GOSTIŠČE
PECELJ GÖBE
7
ERBLJ
MOČNO SUNKOVITO GLASNO DIHANJE
UPAD MORSKE VODE
REKA, KI TEČE SKOZI TERENI V ITALIJI

IGRALKA GARDNER
GRŠKA MISIONARJA – BRATA
KATAŘINA ČAS
ŽUPNIJA
LEVI PRITOK LABE

ORIENTALSKO GOSTIŠČE
PECELJ GÖBE
7
ERBLJ
MOČNO SUNKOVITO GLASNO DIHANJE
UPAD MORSKE VODE
REKA, KI TEČE SKOZI TERENI V ITALIJI

IGRALKA GARDNER
GRŠKA MISIONARJA – BRATA
KATAŘINA ČAS
ŽUPNIJA
LEVI PRITOK LABE

ORIENTALSKO GOSTIŠČE
PECELJ GÖBE
7
ERBLJ
MOČNO SUNKOVITO GLASNO DIHANJE
UPAD MORSKE VODE
REKA, KI TEČE SKOZI TERENI V ITALIJI

IGRALKA GARDNER
GRŠKA MISIONARJA – BRATA
KATAŘINA ČAS
ŽUPNIJA
LEVI PRITOK LABE

ORIENTALSKO GOSTIŠČE
PECELJ GÖBE
7
ERBLJ
MOČNO SUNKOVITO GLASNO DIHANJE
UPAD MORSKE VODE
REKA, KI TEČE SKOZI TERENI V ITALIJI

IGRALKA GARDNER
GRŠKA MISIONARJA – BRATA
KATAŘINA ČAS
ŽUPNIJA
LEVI PRITOK LABE

ORIENTALSKO GOSTIŠČE
PECELJ GÖBE
7
ERBLJ
MOČNO SUNKOVITO GLASNO DIHANJE
UPAD MORSKE VODE
REKA, KI TEČE SKOZI TERENI V ITALIJI

IGRALKA GARDNER
GRŠKA MISIONARJA – BRATA
KATAŘINA ČAS
ŽUPNIJA
LEVI PRITOK LABE

ORIENTALSKO GOSTIŠČE
PECELJ GÖBE
7
ERBLJ
MOČNO SUNKOVITO GLASNO DIHANJE
UPAD MORSKE VODE
REKA, KI TEČE SKOZI TERENI V ITALIJI

IGRALKA GARDNER
GRŠKA MISIONARJA – BRATA
KATAŘINA ČAS
ŽUPNIJA
LEVI PRITOK LABE

ORIENTALSKO GOSTIŠČE
PECELJ GÖBE
7
ERBLJ
MOČNO SUNKOVITO GLASNO DIHANJE
UPAD MORSKE VODE
REKA, KI TEČE SKOZI TERENI V ITALIJI

IGRALKA GARDNER
GRŠKA MISIONARJA – BRATA
KATAŘINA ČAS
ŽUPNIJA
LEVI PRITOK LABE

ORIENTALSKO GOSTIŠČE
PECELJ GÖBE
7
ERBLJ
MOČNO SUNKOVITO GLASNO DIHANJE
UPAD MORSKE VODE
REKA, KI TEČE SKOZI TERENI V ITALIJI

IGRALKA GARDNER
GRŠKA MISIONARJA – BRATA
KATAŘINA ČAS
ŽUPNIJA
LEVI PRITOK LABE

ORIENTALSKO GOSTIŠČE
PECELJ GÖBE
7
ERBLJ
MOČNO SUNKOVITO GLASNO DIHANJE
UPAD MORSKE VODE
REKA, KI TEČE SKOZI TERENI V ITALIJI

IGRALKA GARDNER
GRŠKA MISIONARJA – BRATA
KATAŘINA ČAS
ŽUPNIJA
LEVI PRITOK LABE

ORIENTALSKO GOSTIŠČE
PECELJ GÖBE
7
ERBLJ
MOČNO SUNKOVITO GLASNO DIHANJE
UPAD MORSKE VODE
REKA, KI TEČE SKOZI TERENI V ITALIJI

IGRALKA GARDNER
GRŠKA MISIONARJA – BRATA
KATAŘINA ČAS
ŽUPNIJA
LEVI PRITOK LABE

ORIENTALSKO GOSTIŠČE
PECELJ GÖBE
7
ERBLJ
MOČNO SUNKOVITO GLASNO DIHANJE
UPAD MORSKE VODE
REKA, KI TEČE SKOZI TERENI V ITALIJI

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 37 (21. 10. 1999):

1:

2:

3:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljene na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije – Predsedstvo, Dalmatinova 4, Ljubljana. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevati bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do torka, 2. novembra 1999.

Pravilna rešitev gesel iz 35. letošnje številke Nove Delavske enotnosti: 1. CHICAGO ILLINOIS, 2. VODNI STOLP, 3. FONTANA. Nagrado 5000 tolarjev prejme Vesna Janičičević, Podgrad 3 k, 6244 Podgrad.